

تحلیل عاملی تبیین اثربخشی افشای اطلاعات غیرمالی در گزارش‌های حسابداری

یاسر رادی^۱

* جمال بحری ثالث^۲

سعید جبارزاده کنگرلویی^۳

علی آشتاب^۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۲/۰۲ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۲/۱۲

چکیده

هدف پژوهش حاضر تبیین اثربخشی افشای اطلاعات غیرمالی در گزارش‌های حسابداری براساس تحلیل عاملی می‌باشد. بدین منظور کلیه گزارش‌های حسابداری شرکت‌های بورسی که جنبه غیرمالی (کیفی) دارند (اعم از: یادداشتهای پیوست، گزارش هیئت مدیره به مجمع، گزارش کنترل‌های داخلی، گزارش‌های حسابرسی و غیره) جهت استخراج متغیرهای غیرمالی مورد بررسی قرار گرفت و ۵۰ متغیر غیرمالی شناسایی و به صورت یک چک لیست جهت اخذ امتیاز از صاحب نظران بر اساس جدول مورگان به ۳۸۰ نفر ارسال گردید، پالایش نظرات خبرگان پژوهش را به ۲۳ متغیر غیرمالی رسانید نهایتاً متغیرهای غیرمالی مذکور به چهار عامل اجتماعی، اقتصادی، محیطی و راهبردی شرکتی تقسیم‌بندی شد، هم‌چنین جهت سنجش اثربخشی عوامل مذکور از ۵ معیار شامل: نقد شوندگی سهام، عدم تقارن اطلاعاتی، عملکرد مالی، هم‌زمانی قیمت و هزینه سرمایه بعنوان متغیر وابسته برای دوره زمانی ۱۳۹۱ تا ۱۴۰۰ استفاده گردید. روش پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر شیوه جمع‌آوری داده‌ها توصیفی است. از نظر نوع داده‌ها پژوهشی کیفی و کمی است و از نظر شیوه تحلیل داده‌ها پژوهشی با روش آمیخته است که در بخشی از پژوهش از روش کیفی و در بخش دیگر از روش کمی استفاده خواهد شد. و برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار استاتا نسخه ۱۵ و الگوی داده‌های تابلویی استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد براساس تحلیل عاملی همه عوامل یاد شده بر اثربخشی گزارشات حسابداری تاثیر مثبت و معنی‌دار دارند.

کلید واژه: اثربخشی، افشای اطلاعات غیرمالی، تحلیل عاملی، گزارش‌گری مالی

طبقه بندی موضوعی: (JEL): M49, M41, M40

^۱ دانشجوی دکتری حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ارومیه، ایران. Radi.yaser@yahoo.com

^۲ دانشیار گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ارومیه، ایران. (نویسنده مسئول). j.bahri@iaurmia.ac.ir

^۳ دانشیار گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ارومیه، ایران. s.jabbarzadeh@iaurmia.ac.ir

^۴ استادیار گروه حسابداری، دانشگاه ارومیه، ایران. a.ashtab@urmia.ac.ir

۱- مقدمه

تئوری ذینفعان بر گزارش اطلاعات کافی توسط مؤسسه برای پاسخگویی به نیاز همه گروه‌های ذینفع که تنها به سهامداران مالی محدود نمی‌شود، تمرکز دارد. پیاده‌سازی تغییرات در این تئوری، گزارش‌گری شرکتی و مکانیسم‌های داخلی موردنیاز برای ایجاد و ارائه این اطلاعات به کاربران نهایی، به‌طور خاص حسابداری و امور مالی را تحت تأثیر قرار می‌دهد؛ یکپارچه‌سازی نیازهای قانون‌گذاران، گروه‌های زیست‌محیطی و سهامداران به شرکت‌ها اجازه خواهد داد تا ابزارهای گزارشگری مورد نظر خود را برای برطرف کردن نیاز اطلاعاتی ذینفعان و بهبود ارتباطات کاری خود ایجاد کنند. در پاسخ به این نیازها کمیته بین‌المللی گزارشگری یکپارچه چارچوب جدیدی تحت عنوان گزارش‌گری یکپارچه را ایجاد کرده و سعی می‌کند تا در جهت پاسخگویی به نیازهای ذینفعان حرکت کند. هدف در این نوع گزارش‌گری ارائه اطلاعات بیشتر نیست، بلکه هدف ارائه اطلاعات بهتر است. اطلاعاتی که سرمایه‌گذاران به‌طوری چشم‌گیری به‌دنبال آن هستند. گزارشگری یکپارچه با تحولات مالی و غیرمالی سازگاری دارد. این گزارش‌گری را از دیگر گزارشگری‌ها می‌توان متفاوت دانست چرا که بر توانایی یک سازمان در ایجاد ارزش در کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت تأکید دارد (حضرتی و همکاران، ۱۳۹۹).

افشای اطلاعات مالی همواره در گزارش‌های نظام گزارش‌گری مالی به‌طور کامل مورد توجه قرار گرفته است. اما امروزه جهت مشخص شدن جنبه‌های متفاوت فعالیت شرکت‌ها بیشتر به اطلاعات غیرمالی تأکید می‌گردد، اطلاعاتی که با فاش ساختن بعضی جوانب بنگاه‌ها، نگرش متفاوت و زاویه دید جدیدتری به کاربران از اطلاعات می‌دهد (خیام‌پور و همکاران، ۱۳۹۹). گزارشگری مالی به اندازه کافی نیازهای متنوع اطلاعاتی ذینفعان را برآورده نمی‌کند و در نتیجه تقاضای استفاده‌کنندگان و گروه‌های مختلف، برای افشای اطلاعات غیرمالی، بیشتر به چشم می‌خورد (ستایش و مهتری، ۱۳۹۷). علاوه‌براین بنا به عقیده صاحب‌نظرانی چون (کانگ و گری، ۲۰۱۱) صورت‌های

مالی فعلی دیگر مفید نیستند. یکی از دلایل اصلی نظر این پژوهش‌گران فقدان اطلاعات مرتبط با مفاهیم ناملموس در صورت‌های مالی است. بسیاری از پژوهش‌گران (اکلز و همکاران^۵، ۲۰۰۱) درباره سودمندی افشای غیرمالی بحث کرده‌اند. امروزه، بیشتر سرمایه‌گذاران به اهمیت افشای غیرمالی پی برده‌اند. نادیده گرفتن اطلاعات غیرمالی ممکن است سهامداران را به سوی تصمیماتی سوق دهد که برای سهام شرکت خوب نیستند. شیوه‌های مناسب افشای شرکت، برای سهامداران ارزش ایجاد می‌کند. از اینرو، افشای اطلاعات غیرمالی به همان اندازه قابل توجه است. مشکل شرکت‌ها در شفافیت و ارائه اطلاعات مفید به ذینفعان، است زیرا افشای اطلاعات غیرمالی داوطلبانه است. چنین اطلاعاتی شامل: تهدیدات احتمالی جنبه‌های اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی است که ممکن است به‌طور قابل توجهی بر ارزش سهامداران در کوتاه مدت و بلندمدت تأثیر بگذارد (موسسه علوم تجارت گوردون^۶، ۲۰۰۶). افشای اطلاعات غیرمالی برای کاهش عدم‌تقارن اطلاعاتی که بین مدیریت و ذینفعان مهم وجود دارد، ضروری است (نارایانان و همکاران^۸، ۲۰۰۵). همان‌طور که وست جونز^۷ (۲۰۰۷) نشان داد، هرچه شرکتی در معاملات تجاری خود شفاف‌تر باشد، می‌تواند به یک شهروند شرکتی خوب تبدیل شود، یعنی ارائه اطلاعات غیرمالی می‌تواند اعتبار یک شرکت را تقویت کند، همچنین افشای غیرمالی به اعتمادسازی سهامداران نسبت به شرکت وابسته کمک می‌کند زیرا به جذب اعتماد سهامداران در بازارها منجر می‌شود، کارایی را ارتقا می‌دهد، به‌عنوان یک ابزار مدیریتی در پاسخگویی به خطرات و فرصت‌ها عمل می‌کند (بولن^{۱۰}، ۲۰۰۴). گاهی اطلاعات غیرمالی می‌تواند به حسابداری اجتماعی، مسئولیت اجتماعی شرکت، گزارش‌گری محیطی، پایداری، گزارش عملکرد خدمات و غیره اشاره کند، شرکتی که در راستای پایداری جهت‌دهی شده است، شرکتی است که در طول زمان از طریق مدیریت ابعاد اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی، عملکرد و فعالیت‌های خود، توسعه یافته است پیشنهادهای حسابداری مرسوم در

⁵ Kang and Gray

⁶ Eccles et al

⁷ Gordon Institute of Business Science

⁸ Narayanan et al

⁹ West-Jones

¹⁰ Bollen

۲-عدم تقارن اطلاعاتی -۳- عملکرد مالی (بازده دارایی‌ها)
۴-هم‌زمانی قیمت ۵-هزینه سرمایه استفاده شده است.

• اولین معیار: نقدشوندگی سهام

شاخص‌های مختلفی برای اندازه‌گیری عملکرد شرکت‌ها وجود دارد یکی از این شاخص‌ها، نقدشوندگی سهام است، نقدشوندگی سهام به معنای قابلیت خرید و فروش سهام در کمترین زمان و با کمترین هزینه می‌باشد این معیار یکی از مهمترین معیارهایی است که در زمان انتخاب فرصت‌های سرمایه‌گذاری مورد توجه قرار می‌گیرد و لذا سرمایه‌گذاران شرکت‌هایی را انتخاب می‌کنند که دارای درجه نقدشوندگی بالایی باشند. توجه سرمایه‌گذاران به سهام‌هایی با قدرت نقدشوندگی بالا باعث جذب سرمایه‌های بیشتر به سمت این شرکت‌ها می‌گردد. یکی از معیارهای که در تعیین ارزش شرکت مورد توجه قرار می‌گیرد، عامل نقدشوندگی سهام است (بیدگلی و سارنج، ۱۳۸۷).

نقدشوندگی نقش مهمی را در فرایند کشف قیمت بازی می‌کند و معیاری برای کارایی بازار به خصوص به لحاظ اطلاعاتی است (ثقفی و معتمدی فاضل، ۱۳۹۰). همان‌طور که وانگ^{۱۵} (۲۰۱۲) بیان می‌کند نقدشوندگی یک معیار کلیدی از کیفیت بازار سرمایه است و برای رشد و توسعه بازار یک پیش شرط محسوب می‌گردد (استین^{۱۶}، ۱۹۸۸). خانا و سونتی^{۱۷} (۲۰۰۴)، نشان دادند که نقدشوندگی با عملکرد شرکت رابطه مثبتی دارد این بیانگر آن است که نقدشوندگی بیشتر منجر به ترغیب ورود سرمایه‌گذاران مطلع می‌شود (فانگ^{۱۸}، ۲۰۱۲).

دلایل نظری زیادی برای این فرض وجود دارد که نقدشوندگی سهام بطور مستقیم تحت تاثیر عملکرد شرکت قرار دارد. بنابراین یک ارتباط مثبت میان نقدشوندگی و عملکرد شرکت دور از ذهن نخواهد بود (فانگ و همکاران^{۱۹}، ۲۰۰۹).

• دومین معیار: عدم تقارن اطلاعاتی

عدم تقارن اطلاعات پیامدهای نامطلوب مختلفی را از قبیل کاهش کارایی بازار، افزایش هزینه‌های معاملاتی، ضعف بازار، نقدشوندگی پایین و به‌طور کلی، کاهش سود حاصل

نتیجه استفاده از اطلاعات غیرمالی در سال‌های اخیر منجر به درخواست تجدیدنظر در این راستا شدند (اکلز و همکاران، ۲۰۱۲؛ کاپلان و نورتون^{۱۱}، ۲۰۰۱). کوهن و همکاران^{۱۲} (۲۰۱۱) دریافتند که سرمایه‌گذاران خرد بیشترین توجه را به افشای غیرمالی دارند زیرا مستقیماً بر درآمد آینده تأثیر می‌گذارد مانند افشای شاخص‌های برجسته اقتصادی و از طرفی اطلاعات ابزاری قدرتمند است، افشای غیرمالی اگر به‌درستی ابلاغ شود، می‌تواند یک مزیت رقابتی نیز در بازار ایجاد کند (کاوچیو^{۱۳}، ۲۰۰۵).

از دیگر نتایج این‌گونه افشاء، کاهش شرایط عدم اطمینان و عدم تقارن اطلاعاتی و متعاقباً باعث کاهش هزینه‌های تأمین مالی و افزایش ارزش شرکت می‌شود (گیتزمن و ترومبتا^{۱۴}، ۲۰۰۳). با توجه به مجموع توضیحات ارائه شده و مبانی نظری مطرح شده، می‌توان انتظار داشت که بر پایه تئوری-های افشا، اطلاعات غیرمالی در حوزه‌های مختلف می‌تواند موجب اثربخشی و کارایی بازار سرمایه شده و نهایتاً موجب بهبود عملکرد شرکت می‌گردد. بدین ترتیب، در تحقیق حاضر به دنبال تبیین اثربخشی افشای اطلاعات غیرمالی در گزارش‌های حسابداری با رویکرد یکپارچه می‌باشد. تاکنون تصور غالب بر این بوده است که اطلاعات حسابداری ماهیت مالی دارند و اطلاعات غیرمالی امکان ورود به حوزه گزارش‌های حسابداری را نخواهند داشت. لذا در تحقیق حاضر به-دنبال گشایش باب تازه‌ای در گزارش‌گری حسابداری و افزایش اثربخشی آنها در راستای بهبود تصمیم‌گیری‌های استفاده‌کنندگان از آنها، و همچنین کمک به مدیران شرکت‌ها جهت استفاده از گزارش‌های حسابداری به‌منظور ایفای مسئولیت‌های پاسخگویی خود می‌باشیم. در ادامه، ساختار پژوهش حاضر با تبیین پیشینه نظری و تجربی شروع، سپس روش‌شناسی پژوهش معرفی می‌شود و در نهایت، یافته‌های پژوهش مورد بحث و نتیجه‌گیری قرار می‌گیرد.

۲- ادبیات نظری و پیشینه پژوهش

برابر فرضیه اصلی پژوهش جهت تبیین اثربخشی افشای اطلاعات غیرمالی از ۵ معیار به شرح: ۱- نقدشوندگی سهام

¹⁶ Stein

¹⁷ Khanna & Sonti

¹⁸ Fang

¹⁹ Fang et al

¹¹ Kaplan, and Norton

¹² Cohen et al

¹³ Cavicchio

¹⁴ Gietzmann and Trombetta

¹⁵ Wang

مالکان از بازده دارایی‌ها می‌توانند در موارد زیر استفاده نمایند: ۱- ارزیابی توانایی شرکت در تحصیل نرخ مناسبی از بازدهی؛ ۲- جمع‌آوری اطلاعاتی درباره اثربخشی مدیریت؛ ۳- طرح سودهای آینده. مدیران نیز از بازده دارایی‌ها می‌توانند در موارد زیر استفاده نمایند: ۱- اندازه‌گیری عملکرد هر بخش مجزا از شرکت؛ ۲- ارزیابی پیشنهادهاى مخارج سرمایه؛ ۳- کمک در پایه‌گذاری اهداف مدیریت.

• چهارمین معیار: همزمانی قیمت

فاروق و احمد^{۲۷}(۲۰۱۴)، نشان دادند شرکت‌های با همزمانی قیمت بیشتر و با محیط حاکمیتی بهتری در ارتباط هستند و عملکرد شرکت‌های با همزمانی بیشتر، بهتر از شرکت‌های با همزمانی کمتر است. برخی از پژوهش‌ها تاثیر افشای اطلاعات بر همزمانی قیمت سهام را مورد بررسی قرار دادند (چین و همکاران^{۲۸}، ۲۰۱۶ و رحیمی و نظام پور، ۱۳۹۶). همزمانی قیمت سهام، شاخص استفاده از اطلاعات بنیادی شرکت توسط بازار است (وانگ و یو^{۲۹}، ۲۰۰۹). هر قدر محیط اطلاعاتی بازار سرمایه از شفافیت بیشتری برخوردار باشد، میزان انعکاس اطلاعات خاص شرکت در قیمت سهام افزایش می‌یابد و در نتیجه همزمانی قیمت سهام که معیار معکوسی از تاثیر این اطلاعات در قیمت سهام است، کاهش می‌یابد (احمد^{۳۰}، ۲۰۱۳).

• پنجمین معیار: هزینه سرمایه

به کارگیری هزینه سرمایه در تصمیمات سرمایه‌گذاری، استفاده از آن به‌عنوان مبنایی برای ایجاد ساختار بهینه سرمایه و یا حرکت به سمت آن، استفاده از آن در اجاره‌های سرمایه‌ای و به‌کارگیری در اندازه‌گیری شاخص‌های عملکرد و اصولاً استفاده از آن در تنزیل جریان‌های نقدی آتی برای تعیین ارزش، همه از مواردی هستند که می‌تواند در توصیف اهمیت هزینه سرمایه بیان شود (عثمانی، ۱۳۸۱). تعیین و ایجاد ساختار بهینه سرمایه و یا حرکت به سمت آن می‌تواند بر ارزش شرکت و ثروت سهامداران تأثیر بگذارد (همان منبع). مفهوم هزینه سرمایه نه تنها معیار سرمایه‌گذاری است، بلکه در ارزیابی عملکرد مالی مدیریت نیز استفاده می‌شود (صفری

از معاملات در بازارهای سرمایه را در پی دارد. مطالب یاد شده می‌تواند بیانگر اهمیت موضوع عدم‌تقارن اطلاعاتی و تأثیر غیرقابل انکار آن بر تصمیم‌گیری‌های اقتصادی باشد (خدای‌پور و قدیری، ۱۳۸۹).

با توجه به نقش اطلاعاتی شفافیت اطلاعات حسابداری به‌نظر می‌رسد، شفافیت اطلاعات حسابداری می‌تواند از طریق کاهش عدم تقارن اطلاعاتی موجب افزایش کارایی سرمایه‌گذاری شود (بادآورنهدی و همکاران، ۱۳۹۲). کیفیت افشای بالا، می‌تواند عدم‌تقارن اطلاعاتی و مسأله انتخاب نادرست را کاهش و نقدشوندگی را افزایش دهد (ورشیا^{۳۱}، ۲۰۰۱). براون و هیلاگیست^{۳۱}، ۲۰۰۷ نیز معتقدند که کیفیت افشاء می‌تواند سطح عدم‌تقارن اطلاعاتی و در نتیجه نقدشوندگی و هزینه سرمایه را تحت تأثیر قرار دهد. طبق تئوری اقتصادی عدم‌تقارن، افشای اطلاعات، عدم-تقارن و هزینه سرمایه را کاهش می‌دهد، همچنین افشای اطلاعات بیشتر به نقدشوندگی بیشتر، هزینه معاملات کمتر و در نهایت تقاضای بیشتر برای سهام شرکت منجر می‌شود (آمیهود و مندلسون^{۳۲}، ۱۹۸۶؛ دیاموند و ورشیا^{۳۳}، ۱۹۹۱؛ یزلی و همکاران^{۳۴}، ۲۰۰۲).

دلیل اینکه چرا افشاء می‌تواند یکی عامل تعیین‌کننده و مهم برای نقدشوندگی باشد به‌طور ضمنی در مدل اولیه ارائه شده بوسیله (گلستن و میلورام^{۳۵}، ۱۹۸۵) مشهود است. در این مدل‌ها، نقدشوندگی به‌طور منفی با سطح انتخاب نادرست موجود در بازار مرتبط است. و آن به احتمال زیاد موجب خروج سرمایه‌گذاران آگاه از بازار شده و کاهش نقدشوندگی را به‌دنبال دارد. این کاهش نقدشوندگی می‌تواند در افزایش سطح اختلاف قیمت پیشنهادی خرید و فروش (همان، ۱۹۸۵) یا عمق قیمت پایین (کیل^{۳۶}، ۱۹۸۵) مشاهده شود.

• سومین معیار: عملکرد مالی (بازده دارایی‌ها)

اهمیت بازده دارایی‌ها به‌عنوان یک ابزار اندازه‌گیری عملکرد شرکت، در ادبیات تخصصی به رسمیت شناخته شده است. این معیار در کنار معیار نسبت بدهی‌ها (میزان استفاده بنگاه از اهرم‌های مالی) نظام دویپانت را تشکیل می‌دهند (زین‌افزا و همکاران، ۱۳۹۶). اعتباردهندگان و

²⁵ Glosten and Milgrom

²⁶ Kyle

²⁷ Farooq & Ahmed

²⁸ Chen et al

²⁹ Wang and Yu

³⁰ ahmad

²⁰ Verrecchia

²¹ Brown and Hillegeist

²² Amihud and Mendelson

²³ Diamond and Verrecchia

²⁴ Easley et al

دارد و همچنین گزارش‌گری یکپارچه اثر مثبتی بر کیفیت اطلاعات حسابداری دارد. ولی هزینه‌های نمایندگی تاثیر معناداری بر ارتباط بین گزارش‌گری یکپارچه و کیفیت سود ندارد.

کوئیزما^{۳۶} (۲۰۱۹)، اذعان داشت که اولین گام‌ها برای گزارش‌گری غیرمالی به خصوص در دهه ۱۹۹۰ توسط شرکت‌های صنعتی برداشته شد، زیرا تمرکز زیادی بر روی مسائل زیست‌محیطی بود او ادعا می‌کند که گزارش زیست‌محیطی در فنلاند بیشتر به دلیل فشار مقامات و سازمان‌های مدنی ظاهر شده است. اهمیت گزارش‌گری متغیرهای غیرمالی در کشورهای مختلف به دلایل گوناگون مورد بررسی قرار گرفته است.

ژوو و همکاران^{۳۷} (۲۰۱۷)، به بررسی اهمیت گزارش‌گری یکپارچه در بازار سرمایه پرداختند نتایج مطالعه آنها نشان داد گزارش‌گری یکپارچه، هزینه سرمایه شرکت‌ها را کاهش داده و به‌طور فزاینده‌ای باعث شده تا اطلاعات سودمندی به بازار سرمایه ارائه شود و در نهایت، سازوکارهای گزارش‌گری موجود بهبود یابد.

گریوال و همکاران^{۳۸} (۲۰۱۷)، در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که با افزایش افشای اختیاری اطلاعات بخصوص افشای اختیاری اطلاعات مسئولیت‌های اجتماعی، هم‌زمانی قیمت سهام کاهش می‌یابد. پژوهش حاضر با بسط دادن میزان افشای اطلاعات اختیاری نشان می‌دهد این اطلاعات فقط محدود به اطلاعات مسئولیت اجتماعی نبوده و طیف وسیع‌تری از اطلاعات را شامل می‌شود.

نیلام و همکاران^{۳۹} (۲۰۱۶) به بررسی این موضوع پرداختند که آیا اجرای گزارش‌گری یکپارچه تهیه شده توسط موسسه کینگ‌تری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس ژوهانسبورگ می‌تواند افشای زیست محیطی، مسئولیت اجتماعی و نیروی انسانی را افزایش دهد و آیا این گزارش‌گری می‌تواند در ایجاد ارزش برای شرکت‌ها موثر باشد یا خیر. نتایج تحقیق آنان نشان داد که پاسخ مثبت است.

بیدسکان، (۱۳۹۵). هزینه سرمایه یک شاخص مهم برای مدیران و ارائه‌دهندگان منابع مالی در بازار سرمایه است. در ادبیات مالی، اصطلاح هزینه سرمایه به هزینه شرکت در به‌دست آوردن منابع مالی اشاره دارد. همچنین از هزینه سرمایه برای اندازه‌گیری اثرات افشاگری‌ها نیز استفاده می‌شود (حسینی عمران، ۱۳۹۹).

افشای اطلاعات، فرصت‌های سرمایه‌گذاری و سیاست‌های تامین مالی را نیز در بر دارد. در مقابل مدیران ممکن است در راستای منافع خود و برخلاف منافع سهامداران، از افشای اطلاعات کلیدی به بازار کوتاهی کنند. چنین اقدامی ممکن است منجر به هزینه بالاتر سرمایه و در نتیجه ارزش پایین تر سرمایه‌گذاری برای سرمایه‌گذاران شود (آل شمری و آل سلطان^{۳۱}، ۲۰۱۰).

پژوهش‌های نظری پیشین عنوان کردند که سیاست افشا با هزینه سرمایه شرکت‌ها رابطه منفی دارد (بوتوسان^{۳۲}، ۱۹۹۷).

دیاموند و ورشیا^{۳۳} (۱۹۹۱) ادعا نمودند که افشا و هزینه سرمایه می‌تواند دارای رابطه مستقیمی نیز باشند، منوط به این که افشای بیشتر منجر به افزایش نوسان‌پذیری قیمت سهام شرکت شود. سهام شرکت‌های کوچک‌تر از بالقوه بیشتری برای نوسان‌پذیری در بازارهای سرمایه برخوردار است.

• بررسی پیشینه تجربی پژوهش بر اساس پژوهش‌های خارجی و داخلی

بنی و همکاران^{۳۴} (۲۰۲۱)، در پژوهش خود با موضوع گزارش‌گری مدل کسب‌وکار بر خلاف سایر پژوهش‌ها آنها ادراکات استفاده‌کنندگان و تهیه‌کنندگان اطلاعات مدل کسب‌وکار و عناصر آن را مورد بررسی قرار دادند و نشان دادند اطلاعات مدل کسب‌وکار امکان شناسایی جزئیات وجود شکاف در این مفهوم را مشخص کرده و نتایج آنها می‌تواند روند تدوین مقررات گزارش‌گری را بهبود بخشد.

اوبنگ و همکاران^{۳۵} (۲۰۲۰)، به بررسی گزارش‌گری یکپارچه و کیفیت سود با نقش تعدیل‌گری هزینه‌های نمایندگی پرداختند. نتایج پژوهش آنها نشان داد که بین گزارش‌گری یکپارچه و کیفیت سود ارتباط مثبت وجود

³⁵ Obeng et al

³⁶ Kuisma

³⁷ Zhou et al

³⁸ Grewal et al

³⁹ Neelam et al

³¹ Al-Shammari & Al-Sultan

³² Botosan

³³ Diamond and Verrecchia

³⁴ Bini

میرمحمدی و همکاران (۱۴۰۰)، در پژوهشی به بررسی گزارش‌گری سنجه‌های غیرمالی پرداختند، نتایج برآمده از پژوهش آنها نشانگر تأیید تمام اجزای اصلی مدل کیفی تدوین شده است. قابل ذکر است ارائه صورت‌های سنجه‌های غیرمالی به صورت مکمل در گزارش تفسیری مدیریت به عنوان مکان مناسب گزارش‌گری سنجه‌های غیرمالی تأیید شده است از پیامدهای گزارش‌گری سنجه‌های غیرمالی کاهش عدم تقارن اطلاعاتی، بهبود حاکمیت شرکتی، بهبود پاسخ‌گویی، مورد تأیید پاسخ‌دهندگان پرسشنامه قرار گرفته است.

ابوالفتحی و همکاران (۱۳۹۹)، به بررسی پیامدهای کیفیت گزارش‌گری یکپارچه بر ارزش‌گذاری شرکت‌ها و عملکرد آتی شرکت با تأکید بر نقش پیچیدگی و نیازهای تأمین منابع مالی خارجی پرداختند و نتایج آنها نشان داد، که گزارش‌گری یکپارچه از طریق ارائه اطلاعات شفاف و جامع سبب می‌گردد تصمیم‌گیرندگان داخلی بتوانند تصمیمات بهینه‌ای را اتخاذ نمایند که موجبات بهبود عملکرد آتی شرکت را فراهم می‌آورد.

حسینی عمران (۱۳۹۹) در پژوهشی به بررسی رابطه بین افشای اطلاعات، رشد شرکت و هزینه سرمایه پرداخت. نتایج پژوهش نشان داد که بین هزینه سرمایه و رشد شرکت رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین نتایج حاکی از آن است که بین افشا و هزینه سرمایه رابطه‌ای معنادار وجود ندارد.

حسینی و همکاران (۱۳۹۸)، به بررسی اثر تعدیل‌کنندگی حاکمیت شرکتی بر رابطه گزارش‌گری یکپارچه و عدم تقارن اطلاعاتی پرداختند. تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان‌دهنده اثر منفی معنادار گزارش‌گری یکپارچه بر عدم تقارن اطلاعاتی می‌باشد و نیز نشان‌دهنده اثر منفی معنادار تعدیل‌کنندگی حاکمیت شرکتی بر رابطه گزارش‌گری یکپارچه و عدم تقارن اطلاعاتی می‌باشد.

ستایش و مهتری (۱۳۹۷)، در پژوهشی نشان دادند که اجزای اصلی الگوی گزارش‌گری یکپارچه بدین شرح است: کلیات مبانی نظری، شامل اهداف، مخاطبان، ویژگی‌های کیفی اطلاعات، قیود و محدودیت‌ها؛ رویکرد گزارش‌گری مبتنی بر اصول یا مبتنی بر قانون اجباری یا اختیاری بودن افشای اطلاعات مندرج در گزارش؛ مسئول تدوین

لی و همکاران^{۴۰} (۲۰۱۵) در پژوهشی با عنوان ارتباط بین گزارش‌گری یکپارچه و ارزش شرکت به بررسی این موضوع پرداخت که منافع ارائه گزارش‌گری یکپارچه بر هزینه‌ها چگونه است و آیا گزارش‌گری یکپارچه می‌تواند بر ارزش شرکت‌ها مؤثر باشد؟ نتایج تحقیق آنان نشان داد که به طور متوسط گزارش‌گری یکپارچه می‌تواند هزینه پردازش اطلاعات در شرکت‌هایی با ساختار پیچیده و بزرگ را کاهش دهد.

آدامز، فریز و سیمنت^{۴۱} (۲۰۱۱) در بررسی تحولات ادغام اطلاعات مالی و غیرمالی، استدلال می‌کنند که گزارش یکپارچه وسیله‌ای برای ارائه یک تصویر منسجم، متعادل و کامل‌تر از عملکرد شرکت است که با اهداف استراتژیک متمرکز شده است.

اکلس و کروزس^{۴۲} (۲۰۱۰)، در پژوهشی توصیفی، گزارش‌گری یکپارچه را به عنوان استراتژی پایدار در نظر گرفتند. نتایج پژوهش آنها نشان داد در ارائه گزارش‌ها به صورت تفکیکی، بار اطلاعاتی و ارزش ایجاد شده و مصرف‌شده در سازمان به خوبی نشان داده نمی‌شود و ارائه اطلاعات مالی و غیرمالی در قالب گزارش از سوی شرکت‌ها، باعث می‌شود شفافیت اطلاعاتی افزایش یابد و همگرایی بیشتری بین ذینفعان و شرکت فراهم شود.

هاتون^{۴۳} (۲۰۰۴)، در پژوهشی توصیفی، به بررسی رویکردی یکپارچه برای افشای اطلاعات مالی و غیرمالی پرداخته است. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد افشای اطلاعات باید به صورت پیوسته و در قالب گزارشی یکپارچه انجام شود و برای تحقق آن نیاز است تا شرکت‌ها از چارچوبی مشترک پیروی کنند.

عزلی و همکاران (۱۴۰۰)، با بررسی افشای داوطلبانه اطلاعات غیرمالی و آثار آنها نشان دادند افشای داوطلبانه اطلاعات غیرمالی موجب کاهش هزینه‌های نمایندگی، ریسک پیش‌رو، هزینه حقوق صاحبان سهام و هزینه بدهی و موجب تقویت نقدشوندگی سهام شرکت و ارزش بازار شرکت می‌گردند.

عزلی و همکاران (۱۴۰۰)، با بررسی نقش سازوکارهای نظارتی بر افشای داوطلبانه اطلاعات غیرمالی نشان دادند، تقویت سازوکارهای نظارتی موجب افزایش افشای داوطلبانه اطلاعات غیرمالی می‌گردد.

⁴² Eccles and Croesus

⁴³ Hutton

⁴⁰ Lee et al

⁴¹ Adams and Fries & Simnett

و در بخش دیگر از روش کمی استفاده خواهد شد. نحوه اجرای تحقیق حاضر به شرح زیر قابل اجرا خواهد بود:

این تحقیق از سه بخش تشکیل شده است، **بخش اول** مربوط به استخراج داده‌های غیر مالی با مطالعه کلیه گزارش‌های حسابداری رسمی و غیررسمی تمامی شرکت‌های بورسی (اعم از یادداشت‌های پیوست صورت‌های مالی، گزارش هیئت مدیره به مجمع، گزارش کنترل‌های داخلی، نامه‌ها و گزارش‌های نهادهای مالی، گزارش حسابرس و بازرس قانونی و غیره) و تشکیل چک لیست مربوطه می‌باشد.

بخش دوم مربوط به ارسال چک لیست تهیه شده در بخش اول در سال ۱۴۰۰ به خبرگان و صاحب‌نظران حسابداری (اعضای هیئت تدوین کنندگان استانداردهای حسابداری، اساتید برجسته دانشگاه در رشته حسابداری، مدیران مالی ارشد شرکت‌ها، حساب‌برسان، مشاوران و تحلیل‌گران مالی و سایر صاحب‌نظران حسابداری) جهت تایید و امتیازدهی به سطح اهمیت متغیرهای استخراج شده با بهره‌گیری از شاخص لیکرت می‌باشد.

نکته مهم اینکه در چک لیست علاوه بر متغیرهای استخراج شده از گزارش‌های حسابداری یک سوال با عنوان:

"به نظر شما افشاء چه متغیرهای غیرمالی دیگری علاوه بر متغیرهای فوق بر اثربخشی شرکت موثرند؟" گنجانده شده است تا نظرات احتمالی صاحب‌نظران و خبرگان اخذ و در مدل کیفی ارائه شود، هر چند شاید در مدل کمی (تبیین اثربخشی) قابلیت اندازه‌گیری نداشته باشد.

نهایتاً **بخش سوم** مربوط به اعتبارسنجی و تعیین اثربخشی متغیرهای مورد تأیید صاحب‌نظران در بخش دوم می‌باشد که از طریق جمع‌آوری داده‌های واقعی مربوط به متغیرهای نهایی از صورت‌های مالی شرکت‌های بورسی و با بهره‌گیری از تحلیل عاملی پنج متغیر وابسته و مربوط به معیار اثربخشی و روش حذف سیستماتیک می‌باشد.

در بخش اول این تحقیق جامعه آماری شامل خبرگان ذیربط و صاحب‌نظران به تعداد ۳۸۰ نفر (براساس شاخص مورگان) خواهد بود و نمونه‌گیری در بخش اول تحقیق نخواهیم داشت. در نهایت نتایج جمع‌آوری شده به شرح ذیل مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و مدل اولیه کیفی ارائه خواهد شد.

استانداردها؛ مسئول تهیه و ارائه گزارش؛ تقبل هزینه‌های گزارش؛ دوره گزارش‌گری؛ عناصر و ابعاد گزارش؛ شکل گزارش؛ نحوه انتشار گزارش؛ نوع شرکت‌ها و مسئول اعتباربخشی گزارش.

حاجیان نژاد و همکاران (۱۳۹۴)، به تدوین چارچوبی برای گزارش‌گری غیرمالی شرکت‌ها بر مبنای چارچوب مفهومی حسابداری پرداختند. نتایج نشان می‌دهد از نظر اهداف گزارش‌گری و همچنین ویژگی‌های کیفی اطلاعات، مشابهت‌های زیادی بین چارچوب مفهومی حسابداری و چارچوب قابل ارائه برای گزارش‌گری غیرمالی در ایران وجود دارد هرچند برخلاف گزارش‌گری مالی، اهمیت گزارش‌گری غیرمالی برای مدافعان محیط زیست و دولت بیشتر از سایر افراد و گروه‌ها می‌باشد.

کمالیان و همکاران (۱۳۹۴)، در پژوهشی به تاثیر متغیرهای مالی و غیرمالی بر کیفیت افشا پرداختند نتایج پژوهش آنها نشان داد که متغیرهای مالی بر کیفیت افشا تاثیر دارد ولی متغیرهای غیرمالی بر آن تاثیر ندارد.

۳- فرضیه های پژوهش

مطابق با موضوع پژوهش حاضر فرضیه ذیل مطرح است:

۳-۱- فرضیه اصلی

بر اساس ادبیات نظری پژوهش، خلاء افشاء اطلاعات غیرمالی در گزارش‌گری مورد بحث قرار گرفته است. از طرفی بر اساس تئوری ذینفعان گزارش‌گری باید جوابگوی نیازهای اطلاعاتی همه افراد ذینفع در جامعه باشد در این میان گزارش‌گری یکپارچه معتقد است افشای اطلاعات مالی و غیر مالی موجب ارزش آفرینی سازمان می‌گردد. بنابراین پژوهش حاضر درصدد سنجش اثربخشی افشای اطلاعات غیرمالی در حوزه های مختلف (اجتماعی، اقتصادی، محیطی و حاکمیت شرکتی) می‌باشد.

بنابراین فرضیه پژوهش حاضر به شرح ذیل تدوین می‌گردد: افشای اطلاعات غیرمالی ناشی از عوامل اجتماعی، اقتصادی، محیطی و حاکمیت شرکتی بر اثربخشی گزارش‌های حسابداری تاثیر دارد.

۴- روش شناسی پژوهش

روش پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر شیوه جمع‌آوری داده‌ها توصیفی است. از نظر نوع داده‌ها پژوهشی کیفی و کمی است و از نظر شیوه تحلیل داده‌ها پژوهشی با روش آمیخته است که در بخشی از پژوهش از روش کیفی

- اگر امتیاز صاحب‌نظران و خبرگان به متغیرهای موجود در چک لیست بیش از میانگین باشد، این متغیر از مدل حذف نمی‌شود و جز متغیرهای غیر مالی اثرگذار بر گزارش‌گری مالی خواهد بود.
- اگر امتیاز صاحب‌نظران و خبرگان به متغیرهای موجود در چک لیست کمتر از میانگین باشد، این متغیر از مدل حذف می‌شود و جز متغیرهای غیرمالی اثرگذار بر گزارش‌گری مالی نخواهد بود.
- در بخش دوم تحقیق نیز جامعه آماری پژوهش، ۳۹۲ شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۹۱ تا ۱۴۰۰ می‌باشد. نمونه آماری این پژوهش به روش غربالگری شامل موارد ذیل است:
- کلیه داده‌های مورد نیاز پژوهش برای شرکت‌های مورد بررسی موجود و در دسترس باشد.
- معاملات سهام شرکت طی دوره پژوهش، بیش از شش ماه در بورس اوراق بهادار تهران متوقف نشده باشد.
- طی بازه زمانی پژوهش، سال مالی خود را تغییر نداده باشد.
- دوره مالی آنها منتهی به ۱۲/۲۹ هر سال باشد تا بتوان داده‌ها را در کنار یکدیگر و در صورت نیاز، به صورت پانلی به کار برد.
- جزء شرکت‌های فعال در حوزه فعالیت‌های مالی، از جمله شرکت‌های سرمایه‌گذاری، بانک‌ها، بیمه‌ها و موسسات مالی نباشند.

دلیل اعمال شرط عدم تغییر سال مالی و عدم وقفه معاملات طی طولانی‌تر از ۶ ماه طی دوره مورد بررسی این است که اگر نماد معاملاتی شرکتی برای مدت طولانی بسته شده و سهام آن مورد معامله قرار نگرفته باشد و همچنین تغییر سال مالی داشته باشد، قابلیت مقایسه اطلاعات بین شرکت‌ها از بین خواهد رفت. از طرف دیگر، مدت کمتر از ۶ ماه ممکن است منجر به حذف تعداد زیادی از شرکت‌های عضو نمونه آماری گردیده و شرکت‌های سرمایه‌گذاری و بیمه نیز به دلیل ماهیت خاص فعالیت آنها، از جامعه مورد بررسی در این تحقیق کنار گذاشته می‌شوند. بنابراین اطلاعات (۱۴۵) شرکت در طی ۱۰ سال (۱۴۵۰ سال - مشاهده)، برای تجزیه و تحلیل آماری استفاده شدند.

۵- متغیرهای پژوهش

۵-۱- متغیرهای مستقل: اطلاعات غیر مالی

با مطالعه کلیه گزارش‌های حسابداری رسمی و غیررسمی تمامی شرکت‌های بورسی اقدام به جمع‌آوری ۵۰ متغیر غیرمالی به شرح جدول (۱) گردید:

جدول ۱- متغیرهای غیرمالی استخراج شده از گزارش‌های مختلف حسابداری

۱- تاریخچه شرکت	۲- وضعیت رقابتی شرکت	۳- توصیف صنعت	۴- موضوع فعالیت شرکت	۵- شرکتهای رقیب
۶- جایگاه شرکت در صنعت	۷- ترکیب سهامداران	۸- اهداف آتی شرکت	۹- محیط حقوقی شرکت	۱۰- سهامداران عمده شرکت
۱۱- برنامه های شرکت در حوزه های مختلف	۱۲- سیاست های تامین مالی شرکت	۱۳- اعضا هیئت مدیره	۱۴- تقویم آموزشی یکساله شرکت	۱۵- محدودیت های شرکت (تحریم)
۱۶- تعداد کارکنان (از لحاظ تعداد، وضعیت تحصیلات، نوع استخدام و...) و	۱۷- بیان استراتژی های شرکت و برنامه هر استراتژی	۱۸- راه کارهای شرکت برای محدودیت ها	۱۹- معرفی شرکتهای فرعی	۲۰- برنامه های فروش و بازاریابی و تبلیغات
۲۱- گزارش تجزیه و تحلیل ریسک شرکت	۲۲- مصوبات و مقررات داخلی شرکت	۲۳- مشخصات محصولات شرکت	۲۴- راه کارهای کاهش ریسک	۲۵- اطلاعات تماس با شرکت
۲۶- دلایل افزایش قیمت محصول	۲۷- کمیته های تخصصی هیئت مدیره	۲۸- تعداد جلسات هیئت مدیره	۲۹- مدیریت تحقیق و توسعه بازار	۳۰- دستاوردهای شرکت
۳۱- حقوق و مزایا و پاداش هیئت مدیره	۳۲- بهداشت و ایمنی	۳۳- نقاط قوت و ضعف و تهدیدات و فرصتهای شرکت	۳۴- اطلاعات مربوط به مدیران اجرایی شرکت	۳۵- دارایی های فکری شرکت

۳۶- شاخص های عملکرد	۳۷- اطلاعات مربوط به حسابرس مستقل شرکت و بازرس قانونی	۳۸- میزان استفاده از خدمات پیمانکاران	۳۹- میزان تولید و پیش بینی آن در سال اتی	۴۰- گزارش عملکرد اجتماعی
۴۱- امار فروش داخلی صادراتی	۴۲- پیش بینی عرضه و تقاضای محصول	۴۳- گزارشش فعالیت های زیست محیطی شرکت	۴۴- میزان مصرف مواد اولیه ودلایل افزایش و کاهش نرخ آن	۴۵- رتبه کیفیت افشاء شرکت
۴۶- فعالیت های توسعه منابع انسانی	۴۷- وضعیت تکنولوژی شرکت و مقایسه آن با سطح جهانی	۴۸- تعالی سازمان	۴۹- خدمات پس از فروش	۵۰- سنجش میزان رضایت مشتری

منبع: یافته‌های پژوهشگر

H_0 : امتیاز صاحب‌نظران و خبرگان نسبت به متغیرهای غیرمالی از میانگین امتیاز شاخص لیکرت کمتر است.

H_1 : امتیاز صاحب‌نظران و خبرگان نسبت به متغیرهای غیرمالی از میانگین امتیاز شاخص لیکرت بیشتر است.

نتایج بررسی فرضیه فوق‌الذکر در رابطه با تک به تک متغیرهای قبلی به شرح جدول (۲) می‌باشد:

۵-۲- ارزیابی متغیرهای مالی استخراج شده با استفاده از صاحب‌نظران و خبرگان در این بخش با در نظر گرفتن فرضیه ذیل در رابطه با تک- تک متغیرهای غیرمالی شناسایی شده در مرحله قبلی، اقدام به انتخاب متغیرهای نهایی جهت ارائه مدل کیفی گردید:

جدول ۲- متغیرهای غیرمالی نهایی

نام متغیر	نماد	نام متغیر	نماد	نام متغیر	نماد	نام متغیر	نماد
دانش هیئت مدیره	X1	سهامداران عمده شرکت	X2	اعضا هیئت مدیره	X3	تعالی سازمان	X4
برنامه فروش بازاریابی و تبلیغات	X5	تحقیق و توسعه بازار	X6	جایگاه شرکت در صنعت	X7	معرفی شرکتهای فرعی	X8
وضعیت رقابتی شرکت	X9	معرفی شرکتهای رقیب	X10	تقویم آموزشی	X11	سیاست های تامین مالی	X12
محدودیت های شرکت	X13	مشخصات محصولات شرکت	X14	استراتژی ها و برنامه های شرکت	X15	سنجش رضایت مشتری	X16
وضعیت تکنولوژی	X17	گزارش عملکرد اجتماعی شرکت	X18	ریسک و بازده شرکت	X19	پیش بینی تولید	X20
رتبه کیفیت افشا	X21	شاخص های عملکرد	X22	دارایی های فکری	X23		

منبع: یافته‌های پژوهشگر

۵-۳

-متغیرهای وابسته

برای اندازه‌گیری اثربخشی شرکت براساس مبانی نظری از ۵ شاخص به شرح ذیل استفاده می‌شود:

مورد نیاز جهت محاسبه این متغیر از سایت بورس اوراق بهادار تهران استخراج شده است.

(۳) همزمانی قیمت سهام (*SYNCH*)^{۴۷}: در این تحقیق همزمانی قیمت سهام به عنوان متغیر وابسته در نظر گرفته شده و برای اندازه‌گیری همزمانی قیمت سهام، ابتدا R^2 برای شرکت i در سال مالی t از مدل بسط یافته رگرسیون بازار در معادله زیر محاسبه می‌شود:

$$R_{i,t} = a + \sum_{k=-1}^{+1} \beta_{i,t} R_{m,t-k} + \varepsilon_{i,t}$$

از آنجا که R^2 در بازه صفر تا یک قرار دارد، برای به دست آوردن یک توزیع نزدیک به نرمال، مطابق تحقیق پیتروسکی و رولستون^{۴۸} (۲۰۰۴)، مورک و یونگ و یو^{۴۹} (۲۰۰۰) و جانسون^{۵۰} (۲۰۰۹)، از لگاریتم طبیعی R^2 برای تعریف متغیر همزمانی قیمت *SYNCH* استفاده می‌شود.

$$SYNCH = \log \log \left(\frac{R_{i,t}^2}{1 - R_{i,t}^2} \right)$$

(۴) هزینه سرمایه (*COC*): در این پژوهش برای اندازه‌گیری هزینه سرمایه از مدل اوهانلون و استیل^{۵۱} (۲۰۰۰) استفاده شده، که به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$ROE_{it} = \alpha_{0i} + \alpha_{1i} DURG_{it} + \varepsilon_{it}$$

$$SPREAD_{it} = \frac{1}{K} \sum_{j=1}^k \frac{AP_{i,j} - BP_{i,j}}{(AP_{i,j} + BP_{i,j})/2} \times 100$$

که در آن:

ROE_{it} : بازده حقوق صاحبان سهام برای شرکت i در دوره

t

$DURG_{it}$: سرفق‌لی ثبت‌نشده برای شرکت i در سال

t (ارزش بازار سرمایه شرکت در سال t منهای ارزش دفتری

آن در سال t);

α_{0i} : هزینه حقوق صاحبان سهام برآوردی است.

البته باید توجه داشت که برای اینکه α_{0i} بتواند هزینه‌ی

سرمایه تفسیر شود، ضرایب α_{0i} و α_{1i} از رگرسیون

سری‌های زمانی فوق، باید مثبت باشد. آماره‌ی توصیفی

پژوهش بیانگر این موضوع می‌باشد.

(۵) عملکرد مالی (*ROA*):

(۱) نقد شوندگی سهام (*TO*): گردش سهام فراوانی

معاملات را شامل می‌شود، یعنی تعداد دفعاتی که

صاحبان سهام تغییر می‌کنند (بارتوف و بودنار^{۴۴}،

۱۹۹۶). میان عدم تقارن اطلاعات و حجم

معاملات ارتباطی یافته‌اند. آنها توضیح می‌دهند

که عدم تقارن اطلاعات ممکن است موجب

کاهش حجم معاملات شود چرا که معامله‌گران

نامطلع ممکن است معاملات خود در چنین

سهامی را کاهش دهند. مطابق با داتار و

همکاران^{۴۵} (۱۹۹۸)، ما گردش سهام را به صورت

زیر محاسبه می‌کنیم.

$$TO_{iy} = \frac{VOL_{iy}}{N_{iy}}$$

VOL_{iy} تعداد کل سهام معامله شده‌ی شرکت i در سال y .

N و T تعداد سهام در دست سهامداران شرکت i در سال

y است.

(۲) عدم تقارن اطلاعاتی (*Spread*): در این پژوهش

برای محاسبه عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیر و سهامداران

به پیروی از مدل ونکاتش و چیانگ^{۴۶} (۱۹۸۶) از معیار

دامنه قیمت پیشنهادی خرید و فروش سهام استفاده

خواهد شد که از طریق رابطه (۱) به شرح زیر محاسبه

می‌شود:

رابطه (۱):

که در رابطه (۱):

$SPREAD_{it}$: دامنه تفاوت قیمت پیشنهادی خرید و

فروش سهام.

$ASK PRICE$ (AP_{ij}): بالاترین قیمت پیشنهادی خرید

سهام شرکت i در روز معاملاتی j .

$BID PRICE$ (BP_{ij}): پایین‌ترین قیمت پیشنهادی

فروش سهام شرکت i در روز معاملاتی j .

طبق مدل بالا، هرچه دامنه تفاوت قیمت پیشنهادی خرید

و فروش سهام عدد بزرگ‌تری باشد، حاکی از عدم تقارن

اطلاعاتی بیشتر است. در آزمون فرضیه‌ها، قدر مطلق عدد

حاصل از این مدل مورد استفاده قرار می‌گیرد. اطلاعات

⁴⁹ Mork and Jung and Yu

⁵⁰ Johnson

⁵¹ O'Hanlon & Steele

⁴⁴ Bartoff and Bodnar

⁴⁵ Datar et al

⁴⁶ Venkatesh and Chiang

⁴⁷ stock price synchronicity

⁴⁸ Petrovsky and Rolston

عملکرد مالی (بازده دارایی‌ها) از فرمول زیر محاسبه می‌شود:

$$ROA = \frac{\text{سود (زبان) قبل از بهره و مالیات}}{\text{کل دارایی‌ها}}$$

۷- الگوهای رگرسیونی فرضیه‌های پژوهش

مدل رگرسیونی مورد نظر در نهایت به شرح ذیل خواهد بود:

مدل ریاضی (۱):

$$Y_{it} = \beta_0 + \beta_1 X1_{it} + \beta_2 X2_{it} + \beta_3 X3_{it} + \beta_4 X4_{it} + U_{it}$$

که در آن:

$X1$ ، $X2$ ، $X3$ و $X4$ به ترتیب شامل: عامل اجتماعی، عامل اقتصادی، عامل محیطی و عامل حاکمیت شرکتی می‌باشد و Y نیز بعنوان عامل اثربخشی در نظر گرفته می‌شود خلاصه متغیرها و نمادها به شرح جدول ذیل می‌باشد:

جدول ۳- تعریف مفهومی نمادها و تعریف عملیاتی آنها

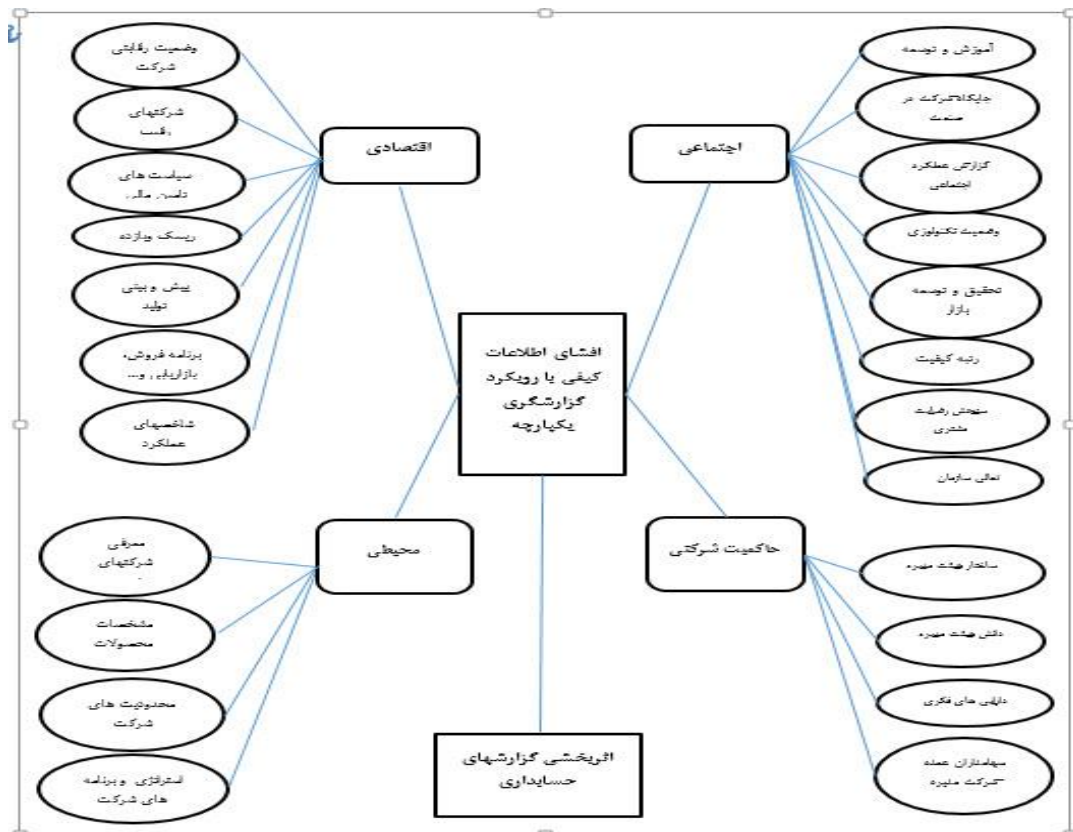
نوع متغیر	نماد	مفهوم
مستقل‌ها	$X1, X2, X3, X4$	اطلاعات غیرمالی به ترتیب شامل: عامل اجتماعی، عامل اقتصادی، عامل محیطی و عامل حاکمیت شرکتی
وابسته‌ها	$Y(TO, SPREAD, ROA, SYNCH, COC)$	عامل اثربخشی (نقدشوندگی سهام، عدم تقارن اطلاعاتی، عملکرد مالی، همزمانی قیمت، هزینه سرمایه)

که افشای آنها موجب اثربخشی گزارش‌های حسابداری می‌گردد به شرح نمودار (۱) ارائه می‌گردد:

۸- ارائه مدل کیفی افشای اطلاعات غیر مالی اثر بخش

با عنایت به بررسی نتایج ارزیابی صاحب‌نظران و خبرگان رشته حسابداری و مبانی نظری تحقیق، متغیرهای غیر مالی

نمودار ۱- مدل کیفی افشای اطلاعات غیرمالی اثربخش

۹- یافته‌های پژوهش

۹-۱- یافته‌های توصیفی

جدول شماره (۴)، آمار توصیفی داده‌های مربوط به متغیرهای مورد استفاده در تحقیق را نشان می‌دهد. برای مثال مقدار میانگین برای عملکرد مالی برابر با (۱۵۹/۱) می‌باشد که نشان می‌دهد بیشتر داده‌ها

حول این نقطه تمرکز یافته‌اند. از مهم‌ترین پارامترهای پراکندگی، انحراف معیار است. مقدار این پارامتر در آمار توصیفی کلی، برای هزینه سرمایه برابر با ۶,۷۲۹ و برای عدم تقارن اطلاعاتی برابر است با ۰,۰۱۱ می‌باشد که نشان می‌دهد این دو متغیر به ترتیب دارای بیشترین و کمترین انحراف معیار هستند.

جدول ۴- آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

نام متغیر	تعداد مشاهدات	میانگین	انحراف معیار	بیشترین	کمترین
نقدشوندگی سهام	۹۹۰	۰,۶۰۵	۰,۷۵۱	۰,۰۰۲	۵,۳۱۶
عدم تقارن اطلاعاتی	۹۹۰	۰,۰۳۲	۰,۰۱۱	۰,۰۰۶	۰,۰۶۸
عملکرد مالی	۹۹۰	۰,۱۵۹	۰,۱۴۰	-۰,۳۲۵	۰,۶۳۹
همزمانی قیمت سهام	۹۹۰	۰,۳۳۶	۰,۶۸۷	-۳,۱۹۲	۲,۵۴۵
هزینه سرمایه	۹۹۰	۰,۲۸۲	۶,۷۲۹	۱۷۶,۲۷۵	۹,۹۹۶

منبع: یافته‌های پژوهشگر

جدول ۵- آمار توصیفی متغیرهای پژوهش پس از کنترل مشاهدات پرت

نام متغیر	تعداد مشاهدات	میانگین	انحراف معیار	بیشترین	کمترین
نقدشوندگی سهام	۹۹۰	۰,۵۹۷	۰,۷۱۰	۰,۰۰۶	۳,۵۱۵
عدم تقارن اطلاعاتی	۹۹۰	۰,۰۳۲	۰,۰۱۱	۰,۰۰۳	۰,۰۵۲
عملکرد مالی	۹۹۰	۰,۱۶۰	۰,۱۳۸	-۰,۱۲۴	۰,۵۵۳
همزمانی قیمت سهام	۹۹۰	۰,۳۳۹	۰,۶۵۹	-۱,۸۹۲	۱,۷۱۳
هزینه سرمایه	۹۹۰	۰,۰۷۷	۱,۰۸۹	-۷,۵۴۳	۴,۸۸۹

منبع: یافته‌های پژوهشگر

۹-۲-۱- استخراج عامل‌ها

همبستگی هر متغیر با هر عامل بار عاملی (*Factor Loading*) نامیده می‌شود و مقدار آن بین -۱ و +۱ تغییر می‌کند. واریانس تبیین شده توسط هر عامل برابر است با مجذور بارهای عاملی آن. این واریانس مقدار ویژه (*Eigen Value*) نامیده می‌شود. اولین مقدار ویژه همواره نزدیک به عدد یک (۱۰۰٪) می‌باشد. مقدار ویژه برای عامل‌های بعدی کوچک‌تر می‌باشد.

بر اساس ملاک کایزر فقط عامل‌هایی نگه‌داشته می‌شوند که مجموع مجذور بارهای عاملی آن‌ها (مقدار ویژه) یک یا نزدیک به عدد یک باشد.

برای ویرایش مشاهدات پرت در نرم‌افزار استاتا از برنامه *pctrim* که توسط بارکر در سال ۲۰۱۴ ارائه شد استفاده شده است. در این روش به جای مشاهدات پرت کمتر از صدک اول، عدد مربوط به آن صدک و به جای مشاهدات پرت بزرگ از صدک ۹۹، عدد مربوط به صدک مذکور جایگزین شده است.

۹-۲-۲- تحلیل عاملی - متغیرهای وابسته (*factor analysis*)

به لحاظ اینکه متغیر وابسته از طریق ۵ معیار اندازه‌گیری شده است. از طریق تحلیل عاملی، این ۵ معیار به یک معیار جامع تبدیل و مدل رگرسیونی مجدد برازش شده است.

جدول ۶- مقادیر ویژه برای هر یک از عامل‌ها

مقدار ویژه	عامل‌ها
۰٫۹۶۴	عامل اول
۰٫۲۲۳	عامل دوم
۰٫۰۰۴	عامل سوم
-۰٫۱۴۵	عامل چهارم
-۰٫۲۶۲	عامل پنجم

جدول ۷- همبستگی بین معیارهای اثربخشی با عامل اول

عامل اول	نام متغیر
۰٫۶۵۲	نقدشوندگی سهام
۰٫۶۶۴	عملکرد مالی
-۰٫۲۸۰	عدم تقارن اطلاعاتی
۰٫۰۶۹	همزمانی قیمت سهام
-۰٫۰۱۴	هزینه سرمایه

جدول ۸- تخمین نهایی مدل رگرسیونی

سطح معناداری	آماره t	انحراف استاندارد ضرایب	ضرایب	متغیرها
۰٫۰۰۰	۷٫۸۵۱	۰٫۰۳۱	۰٫۲۴۵	X1
۰٫۰۰۰	۹٫۱۴۴	۰٫۰۳۴	۰٫۳۱۲	X2
۰٫۰۱۶	۲٫۴۱۴	۰٫۰۰۶	۰٫۰۱۶	X3
۰٫۰۰۰	۶٫۶۳۸	۰٫۰۳۱	۰٫۲۱۰	X4
۰٫۰۰۰	۷٫۰۴۴	۰٫۰۲۷	۰٫۱۹۶	X5
۰٫۰۰۰	۸٫۰۰۳	۰٫۰۳۰	۰٫۲۴۵	X6
۰٫۰۰۰	۸٫۰۹۹	۰٫۰۴۵	۰٫۳۶۹	X7
۰٫۰۰۰	۳٫۷۶۸	۰٫۰۱۰	۰٫۰۴۰	X8
۰٫۰۰۰	۷٫۲۸۰	۰٫۰۲۲	۰٫۱۶۶	X9
۰٫۰۱۰	۲٫۵۶۵	۰٫۰۱۶	۰٫۰۴۲	X10
۰٫۰۰۰	۱۲٫۶۵۲	۰٫۰۰۸	۰٫۱۰۶	X11
۰٫۰۰۰	۵٫۰۰۶	۰٫۰۰۶	۰٫۰۳۴	X12
۰٫۴۶۸	-۰٫۷۲۵	۰٫۰۲۳	-۰٫۰۱۷	X13
۰٫۷۳۷	۰٫۳۳۴	۰٫۰۰۱	۰٫۰۰۵	X14
۰٫۰۵۷	-۱٫۹۰۵	۰٫۱۲۵	-۰٫۲۳۸	X15
۰٫۹۰۲	-۰٫۱۲۳	۰٫۰۱۱	-۰٫۰۰۱	X16
۰٫۸۰۴	۰٫۲۴۸	۰٫۰۰۶	۰٫۰۰۱	X17
۰٫۰۰۰	۶٫۹۷۴	۰٫۰۴۴	۰٫۳۱۲	X18
۰٫۱۶۶	-۱٫۳۸۴	۰٫۰۰۱	-۰٫۰۰۲	X19
۰٫۰۰۰	۷٫۹۶۸	۰٫۰۰۳	۰٫۰۲۷	X20
۰٫۰۰۰	۲۰٫۳۱۷	۰٫۰۱۷	۰٫۳۵۹	X21
۰٫۰۰۰	۱۱٫۵۷۳	۰٫۰۲۷	۰٫۳۱۴	X22
۰٫۱۰۸	-۱٫۶۰۵	۰٫۰۵۳	-۰٫۰۸۶	X23
۰٫۰۰۰	۵٫۲۱۸	۰٫۰۰۶	۰٫۰۳۳	عرض از مبدأ
۰٫۰۰۰	۴٫۷۱۵	۰٫۰۴۹	۰٫۲۳۱	اتورگرسیو مرتبه اول

سایر آماره‌های اطلاعاتی

۰,۸۰۲	ضریب تعیین تعدیل شده
۰,۰۰۰	آماره فیشر - سطح معناداری آن
۲,۰۱۳	دوربین واتسون
۰,۰۰۰	اف لیمبر و سطح معناداری آن
۰,۰۰۰	هاسمن و سطح معناداری آن
۰,۰۰۰	ناهمسانی واریانس و سطح معناداری آن
۰,۰۰۱	خودهمبستگی سریالی و سطح معناداری آن
۰,۱۷۵	نرمال بودن مقادیر خطا

شرکتی) تقسیم بندی شده است و هر یک از این عامل‌ها طریق چند معیار اندازه‌گیری شده است (به عنوان مثال عامل اجتماعی از طریق ۸ معیار اندازه‌گیری می‌شود). از طریق تحلیل عاملی، هر یک از این ۴ عامل به یک معیار جامع تبدیل و مدل رگرسیونی مجدد برازش شده است.

۹-۳-۱- استخراج عامل‌های متغیر اجتماعی

عامل‌های متغیر اجتماعی و همبستگی بین آنها با بهره‌گیری از نرم افزار *STATA* به جداول ذیل می‌باشد:

بر اساس ملاک کایزر فقط عامل‌هایی نگه‌داشته می‌شوند که مجموع مجذور بارهای عاملی آنها (مقدار ویژه) یک یا نزدیک به عدد یک باشد.

همان‌طور که مشاهده می‌شود عامل اول با کلیه متغیرها همبستگی مثبت دارد.

همان‌طور که مشاهده می‌شود عامل اول با عدم تقارن اطلاعاتی و هزینه سرمایه همبستگی منفی و با بقیه متغیرها همبستگی مثبت دارد.

ضریب تعیین تعدیل شده برابر با ۸۰ درصد می‌باشد که نشان می‌دهد متغیرهای مستقل و کنترلی موجود در مدل توانسته‌اند ۸۰ درصد از تغییرات متغیر وابسته را توضیح دهند. آماره فیشر دارای سطح معناداری کمتر از ۵ درصد می‌باشد از این‌رو می‌توان گفت که مدل برازش شده از اعتبار کافی برخوردار است. همچنین آماره دوربین واتسون مابین ۱,۵ و ۲,۵ است و نشان از برازش نبود خودهمبستگی مرتبه اول در مدل است.

۹-۳-۲- تحلیل عاملی - متغیرهای مستقل (*factor analysis*)

به لحاظ اینکه متغیرهای مستقل در نهایت به چهار عامل (اجتماعی، اقتصادی، محیطی و حاکمیت

جدول ۹- مقادیر ویژه برای هر یک از عامل‌های متغیر اجتماعی

مقدار ویژه	عامل‌ها
۲,۹۶۲	عامل اول
۱,۲۰۲	عامل دوم
۰,۹۵۹	عامل سوم
۰,۳۴۱	عامل چهارم
۰,۰۱۳	عامل پنجم
-۰,۰۰۰	عامل ششم
-۰,۱۶۸	عامل هفتم
-۰,۱۹۶	عامل هشتم

جدول ۱۰- همبستگی بین معیارهای متغیر اجتماعی با عامل اول

نام متغیر	عامل اول
تقویم آموزشی	۰,۹۷۳
جایگاه شرکت در صنعت	۰,۰۸۱
گزارش عملکرد اجتماعی	۰,۳۹۳
وضعیت تکنولوژی	۰,۱۶۸
تحقیق و توسعه بازار	۰,۲۶۳
رتبه کیفیت افشا	۰,۹۷۶
سنجش رضایت مشتری	۰,۸۸۵
تعالی سازمانی	۰,۱۴۰

۹-۳-۲- استخراج عامل های متغیر اقتصادی

عامل‌های متغیر اقتصادی و همبستگی بین آنها با بهره‌گیری از نرم افزار STATA، به جداول ذیل می‌باشد:

بر اساس ملاک کایزر فقط عامل‌هایی نگه‌داشته می‌شوند که مجموع مجذور بارهای عاملی آنها (مقدار ویژه) یک یا نزدیک به عدد یک باشد. همان‌طور که مشاهده می‌شود عامل اول با کلیه متغیرها همبستگی مثبت دارد.

جدول ۱۱- مقادیر ویژه برای هر یک از عامل‌های متغیر اقتصادی

عامل‌ها	مقدار ویژه
عامل اول	۲,۳۰۹
عامل دوم	۰,۶۳۲
عامل سوم	۰,۲۵۱
عامل چهارم	۰,۰۶۱
عامل پنجم	-۰,۰۵۲
عامل ششم	-۰,۲۲۷
عامل هفتم	-۰,۲۳۰

جدول ۱۲- همبستگی بین معیارهای متغیر اقتصادی با عامل اول

نام متغیر	عامل اول
وضعیت رقابتی شرکت	۰,۸۳۷
معرفی شرکتهای رقیب	۰,۵۱۷
سیاستهای تامین مالی	۰,۳۴۰
ریسک و بازده شرکت	۰,۲۴۶
پیش بینی تولید	۰,۳۱۸
برنامه فروش، بازاریابی و تبلیغات	۰,۶۹۱
شاخصهای عملکرد	۰,۷۶۵

۹-۳-۳- استخراج عامل های متغیر محیطی

عامل‌های متغیر محیطی و همبستگی بین آنها با بهره‌گیری از نرم افزار STATA، به جداول ذیل می‌باشد:

بر اساس ملاک کایزر فقط عامل‌هایی نگه‌داشته می‌شوند که مجموع مجذور بارهای عاملی آنها (مقدار ویژه) یک یا نزدیک به عدد یک باشد. همان‌طور که مشاهده می‌شود عامل اول با کلیه متغیرها همبستگی مثبت دارد.

جدول ۱۳- مقادیر ویژه برای هر یک از عامل‌های متغیر محیطی

مقدار ویژه	عامل‌ها
۰,۵۴۴	عامل اول
۰,۱۹۳	عامل دوم
-۰,۱۶۴	عامل سوم
-۰,۲۲۴	عامل چهارم

جدول ۱۴- همبستگی بین معیارهای متغیر محیطی با عامل اول

عامل اول	نام متغیر
۰,۳۴۸	معرفی شرکتهای فرعی
۰,۳۶۹	مشخصات محصولات شرکت
۰,۴۷۸	محدودیت‌های شرکت
۰,۲۳۹	استراتژی‌ها و برنامه‌های شرکت

که مجموع مجذور بارهای عاملی آن‌ها (مقدار ویژه) یک یا نزدیک به عدد یک باشد.

همان‌طور که مشاهده می‌شود عامل اول با کلیه متغیرها همبستگی مثبت دارد.

۹-۳-۴- استخراج عامل‌های متغیر حاکمیت شرکتی

عامل‌های متغیر حاکمیت شرکتی و همبستگی بین آنها با بهره‌گیری از نرم افزار *STATA* به جداول ذیل می‌باشد:

بر اساس ملاک کایزر فقط عامل‌هایی نگه‌داشته می‌شوند

جدول ۱۵- مقادیر ویژه برای هر یک از عامل‌های متغیر حاکمیت شرکتی

مقدار ویژه	عامل‌ها
۱,۲۶۳	عامل اول
۰,۲۵۹	عامل دوم
-۰,۰۲۱	عامل سوم
-۰,۲۷۸	عامل چهارم

جدول ۱۶- همبستگی بین معیارهای متغیر حاکمیت شرکتی با عامل اول

عامل اول	نام متغیر
۰,۱۶۱	ساختار هیئت مدیره
۰,۷۰۰	دانش هیئت مدیره
۰,۷۹۰	دارایی‌های فکری شرکت
۰,۳۴۹	سهامداران عمده شرکت

اقتصادی، محیطی و حاکمیت شرکتی بر اثربخشی گزارش‌های حسابداری تاثیر دارد.

نتایج مربوط به مفروضات کلاسیک رگرسیون جامع به شرح جدول شماره (۱۸) و نتایج تخمین نهایی مدل به شرح جدول شماره (۱۷) در ذیل نشان داده شده است:

۹-۴- مدل رگرسیونی جامع (عامل در عامل)

بر اساس فرضیه پژوهش به شرح ذیل:

افشای اطلاعات غیرمالی ناشی از عوامل اجتماعی،

جدول ۱۷- نتایج مربوط به مفروضات کلاسیک رگرسیون جامع

نتایج آزمون اف لیمر (چاو)			
نام مدل	آماره آزمون	سطح معناداری	نتیجه
مدل جامع	۵,۵۷	۰,۰۰۰	داده‌های تابلویی
نتایج آزمون هاسمن			
مدل جامع	۲۱,۳۸	۰,۰۰۰	داده‌های تابلویی
نتایج آزمون ناهمسانی واریانس (والد تعدیل شده)			
مدل جامع	۱۱۸۷۹,۴۵	۰,۰۰۰	داده‌های تابلویی
نتایج آزمون خودهمبستگی سریالی (والدریج)			
مدل جامع	۱۳,۶۱۶	۰,۰۰۰	داده‌های تابلویی

جدول ۱۸- تخمین نهایی مدل رگرسیونی

متغیرها	ضرایب	انحراف استاندارد ضرایب	آماره t	سطح معناداری
عوامل اجتماعی	۰,۴۲۰	۰,۰۲۸	۱۴,۶۳	۰,۰۰۰
عوامل اقتصادی	۰,۰۷۳	۰,۰۰۷	۹,۹۸	۰,۰۰۰
عوامل محیطی	۰,۰۳۸	۰,۰۱۵	۲,۴۰	۰,۰۱۶
عوامل حاکمیت شرکتی	۰,۰۸۱	۰,۰۳۲	۲,۴۹	۰,۰۱۳
عرض از مبدأ	۰,۱۶۶	۰,۰۰۹	۱۶,۸۴	۰,۰۰۰
اتورگرسیو مرتبه اول	۰,۶۱۸	۰,۸۵۸	۰,۵۷۲	۰,۷۴۴
سایر آماره‌های اطلاعاتی				
ضریب تعیین تعدیل شده		۰,۸۰۲		
آماره والد - سطح معناداری آن		۳۰۱۹,۵۰		
		۰,۰۰۰		

ضریب تعیین تعدیل شده برابر با ۸۰ درصد می‌باشد که نشان می‌دهد متغیرهای مستقل موجود در مدل توانسته‌اند ۸۰ درصد از تغییرات متغیر وابسته را توضیح دهند. آماره والد دارای سطح معناداری کمتر از ۵ درصد می‌باشد از این‌رو می‌توان گفت که مدل برازش شده از اعتبار کافی برخوردار است.

۱۰- بحث و نتیجه گیری

۱۰-۱- تحلیل عاملی متغیرهای مستقل (factor analysis)

بنابراین فرضیه پژوهش به شرح ذیل ارائه گردید:
افشای اطلاعات غیرمالی ناشی از عوامل اجتماعی، اقتصادی، محیطی و حاکمیت شرکتی بر اثربخشی گزارشات حسابداری تاثیر دارد.
نتایج جدول (۱۸) نشان داد هر چهار عامل اجتماعی، اقتصادی، محیطی و حاکمیت شرکتی دارای سطح معنی داری زیر پنج درصد بوده و در واقع رابطه معنی‌داری با اثربخشی شرکت دارند و به عبارت دیگر افشای اطلاعات غیرمالی ناشی از عوامل مذکور بر اثربخشی گزارش‌های

با توجه به جدول (۱۷) چون سطح معناداری آزمون اف لیمر در مدل کمتر از ۵ درصد است، از این‌رو رویکرد داده‌های تابلویی (پانل دیتا) در مقابل رویکرد داده‌های تلفیقی (پول) موردپذیرش قرار می‌گیرند. همچنین با عنایت به نتایج آزمون هاسمن چون سطح معناداری آزمون کمتر از ۵ درصد است، از این‌رو اثرات ثابت عرض از مبدأ در مقابل اثرات تصادفی موردپذیرش قرار می‌گیرند. همچنین نتایج حاصل در جدول (۱۷) نشان می‌دهد که سطح معنی‌داری آزمون والد تعدیل شده در مدل فوق کمتر از ۵ درصد می‌باشد و بیانگر وجود ناهمسانی واریانس در جملات اخلاص می‌باشد. لازم به توضیح است که این مشکل در تخمین نهایی مدل‌ها رفع گردیده (با روش وزن دهی به داده‌ها از طریق دستور *gls*) است. در نهایت با توجه به نتایج جدول شماره (۱۷) مشاهده می‌شود که سطح معناداری آزمون والدریج در مدل کمتر از ۵ درصد می‌باشد و بیانگر وجود خودهمبستگی سریالی است. که با استفاده از دستور اتورگرسیو مرتبه اول در نرم‌افزار، این مشکل رفع شده است.

حسابداری تاثیر دارند. به عنوان مثال سطح معنی‌داری متغیر عوامل اجتماعی زیر ۵ درصد می‌باشد و این بدان معنا است که افشای عوامل اجتماعی اطلاعات غیر مالی (به عنوان مثال متغیرهایی مانند: گزارش عملکرد اجتماعی، رضایت مشتری، تعالی سازمانی و غیره) در صورت‌های مالی بر اثربخشی شرکت تاثیر دارد. و با توجه به رابطه مستقیم بین دو متغیر می‌توان بیان کرد که افشای عوامل اجتماعی اطلاعات غیرمالی شرکت، موجب افزایش اثربخشی شرکت می‌گردد. سایر عوامل (اقتصادی، محیطی و حاکمیت شرکتی) نیز که دارای سطح معنی‌داری زیر ۵ درصد و رابطه مستقیم با متغیر وابسته دارند به همین مفهوم می‌باشند. و بیانگر وجود رابطه معنی‌دار بین افشای آنها و اثربخشی شرکت می‌باشد.

۱۰-۲- خلاصه و تفسیر نتایج حاصل از آزمون تحلیل عاملی عوامل مختلف

طی چند دهه اخیر رسوایی مالی برخی شرکت‌های بزرگ، افزایش آگاهی نسبت به جایگاه و نقش اجتماعی و زیست محیطی شرکت‌ها و نگرانی حول مسائلی نظیر کمبود منابع، آسیب‌های محیطی، افزایش آلودگی، کیفیت محصول، حقوق کارکنان و غیره حرکت شرکت‌ها به سوی مسئولیت‌های زیست محیطی، اجتماعی و غیره را سرعت بخشیده است (گیاناراکیس^{۵۲}، ۲۰۱۳). از سوی دیگر صنعتی شدن در سراسر جهان سبب ایجاد مسئولیت‌های زیست محیطی و اجتماعی مهمی شده است که بالتبع آثار مالی و غیرمالی خاص خود را بر جای می‌گذارد. در اثر جهانی شدن، شرکت‌های موجود در کشورهای در حال توسعه تمایل به حضور در بازارهای جهانی دارند، از اینرو به منظور مقبولیت در بازارهای جهانی، باید مسئولیت‌های محیطی و اجتماعی انجام گرفته خود را به نمایش بگذارند. همچنین شرکت‌ها باید بدانند که گروه‌های مختلف جامعه، متقاضی اطلاعات پاسخگویی، محیطی و اجتماعی هستند زیرا این اطلاعات در تصمیم‌گیری آنها نقش مهمی دارند (مران جوری و علیخانی، ۱۳۹۳).

در خصوص تحلیل عاملی عوامل مختلف، لازم به توضیح است که ۲۳ متغیر مستقل شناسایی شده بعنوان اطلاعات غیرمالی، در چهار گروه اجتماعی، اقتصادی، محیطی و

حاکمیت شرکتی تقسیم بندی شدند و تاثیر این عوامل با بهره‌گیری از تحلیل عاملی بر متغیر وابسته (اثربخشی شرکت) اندازه‌گیری شد. نتایج تخمین مدل رگرسیونی این عوامل نشان داد هر چهار عامل مذکور با معیار اثربخشی شرکت رابطه معنادار و مستقیم دارند. در این خصوص در بین پژوهش‌های داخلی مهدوی و همکاران (۱۳۹۳)، نشان دادند بین اندازه شرکت و سطح افشای اطلاعات زیست محیطی و اجتماعی (غیرمالی) رابطه معنادار و مثبتی وجود دارد ولی بین سطح افشای اطلاعات زیست محیطی و اجتماعی با سودآوری رابطه معنادار آماری وجود ندارد. همچنین مران جوری و علی خانی (۱۳۹۳) نشان دادند بین اندازه شرکت با سطح افشای اطلاعات زیست محیطی و اجتماعی رابطه معنی دار و مثبتی وجود دارد اما بین سطح افشای اطلاعات زیست محیطی و اجتماعی و سرمایه‌گذاران نهادی و مدیران غیرموظف رابطه معنی داری یافت نشد. همچنین در بین پژوهش‌های خارجی حنیفه و کوک^{۵۳} (۲۰۰۵) تاثیر عوامل فرهنگی و ویژگی‌های حاکمیت شرکتی بر سطح افشا اطلاعات حسابداری را مورد بررسی قرار دادند و نتایج آنها نشان داد، اندازه شرکت، سودآوری و نوع صنعت از عوامل اصلی موثر بر سطح افشای اطلاعات به‌شمار می‌روند. ناصر^{۵۴} (۲۰۱۰)، نیز عوامل موثر بر سطح افشا و پیامدهای آن را مورد مطالعه قرارداد و نشان داد در سطح کلان عوامل اقتصادی و فرهنگی و در سطح خرد اندازه شرکت، نوع صنعت، فشار رسانه‌ها، اندازه هیئت مدیره، کمیته مسئولیت اجتماعی و مالکیت مدیریت بر سطح افشای اطلاعات شرکت‌ها موثر هستند. کمپل^{۵۵} (۲۰۰۷) بیان می‌دارد یک محیط اقتصادی ناسالم، امکان کسب سودآوری شرکت‌ها را در کوتاه مدت با محدودیت مواجه می‌سازد، در نتیجه شرکت‌ها به احتمال کمی به افشای اطلاعات اختیاری اقدام خواهند نمود. به‌عنوان مثال در یک شرایط اقتصاد با تورم بالا و بهره‌وری پایین که امکان کسب سودآوری سالم برای شرکت‌ها در کوتاه مدت نسبتاً دشوار به نظر می‌رسد، احتمال خیلی کمی وجود دارد که شرکت‌ها اقدام به افشای اطلاعات اختیاری و گسترده نمایند. یانگ هو و چانگ^{۵۶} (۲۰۱۱)، بیان کردند شرکت‌هایی که اقدام به تهیه و انتشار اطلاعات غیرمالی و اختیاری

⁵⁵ Campbell
⁵⁶ Yong and Chang

⁵² Giannarakis
⁵³ Haniffa and Cooke
⁵⁴ naser

در حوزه پژوهشی نیز به محققان آتی پیشنهاد می‌شود که در موضوعات زیر به پژوهش بپردازند. در پژوهش حاضر اکثر صنایع تولیدی به‌طور یکجا بررسی شد، پیشنهاد می‌شود که موضوع پژوهش حاضر به تفکیک صنایع بررسی شود. در پژوهش حاضر جهت دستیابی به متغیرهای غیرمالی اثربخش در گزارش‌های مالی از چک لیست استفاده شد، به پژوهش‌گران آتی پیشنهاد می‌شود از روش‌های دیگری مثل روش پژوهش زمینه بنیان (مصاحبه) بهره‌مند شوند.

۱۱- منابع و ماخذ

*اسلامی بیدگلی غلامرضا، سارنج علیرضا (۱۳۸۷)، انتخاب پرتفوی با استفاده از سه معیار میانگین بازدهی، انحراف معیار بازدهی و نقدشوندگی در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، پاییز ۱۳۸۷، دوره ۱۵، شماره ۵۳.

*ابوالفتحی، حسن؛ نوروز نورالله زاده، محبوبه جعفری و نگار خسروی (۱۳۹۹) بررسی پیامدهای کیفیت گزارشگری یکپارچه بر ارزشگذاری شرکتها و عملکرد آتی شرکت با تاکید بر نقش پیچیدگی و نیازهای تأمین منابع مالی خارجی، فصلنامه علمی و پژوهشی دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، سال نهم، شماره ۳۵، صص ۱۱۹-۱۳۳.

*بادآورنهندی، یونس؛ قادری، صالحالدین؛ بهشتی نهندی، رضا (۱۳۹۲) تأثیر شفافیت اطلاعات حسابداری بر ناکارایی سرمایه گذاری در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران". فصلنامه پژوهشها و سیاستهای اقتصادی. سال ۲۰. ۱۱-۳۲ صص. ۱۳

*ثقفی، علی و مجید معتمدی فاضل، (۱۳۹۰) رابطه میان کیفیت حسابرسی و کارایی سرمایه گذاری در شرکتهای با امکانات سرمایه گذاری بالا، مجله پژوهشهای حسابداری مالی، سال سوم، شماره چهارم، صص ۱۹-۱.

*خدمای پور، احمد؛ و رامین محرومی (۱۳۹۱) تأثیر افشای داوطلبانه بر مربوط بودن سود هر سهم. فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مدیریت، شماره ۱۴، ۱-۱۲.

*حضرتی، فاطمه، اکرم؛ تفتیان، معین الدین، محمود (۱۳۹۹) شناسایی و رتبه بندی مؤلفه ها و شاخص های

می‌کنند از دید سرمایه‌گذاران دارای جذابیت بیشتری هستند بنابراین اینگونه شرکتها سرمایه‌گذاران بیشتری جذب می‌کنند و دارای عملکرد و اثربخشی بیشتری هستند. همچنین اقدامات افشای اطلاعات اختیاری به ارزش شرکت می‌افزاید بنابراین مدیران در راستای افشای اطلاعات اختیاری ترغیب می‌شوند.

از منظر تئوری مشروعیت ویژگی‌های شرکت و راهبری شرکتی بر سطح افشای اطلاعات تاثیر می‌گذارند. و این افزایش سطح افشا در شرکت‌های با ویژگی‌های مطلوب از منظر سودآوری، نقدینگی و اهرم مالی تقاضا برای ارائه اطلاعات و بهبود شفافیت افزایش می‌یابد. به عبارت دیگر شرکت‌های بزرگ بر اثر اندازه و تاثیر خود بر اجتماع توجه زیادی را به خود جلب می‌نمایند و بیشتر در معرض دید هستند بنابراین نگرانی‌ها در مورد مشروعیت این شرکتها بیشتر است. این نگرانی‌ها انتظارات جامعه از سطح افشای شرکت را افزایش می‌دهد (سیمونس^{۵۷}، ۲۰۱۳). از سوی دیگر انتظار می‌رود شرکت‌هایی که دارای راهبری شرکتی مناسبی هستند در پاسخگویی به تقاضای ذینفعان اطلاعات اختیاری بیشتری را افشا نمایند (ناصر، ۲۰۱۰). در نهایت مطابق تئوری پیام‌رسانی و گزینش نامطلوب، در شرکت‌هایی با نسبت سودآوری بالاتر مدیریت تمایل به افشای اطلاعات بیشتری دارد. بنابراین مطابق با موضوع پژوهش حاضر می‌توان ادعان کرد که افشای اطلاعات غیرمالی در حوزه‌های اجتماعی، اقتصادی، محیطی و راهبری شرکتی بر اثربخشی شرکتها تاثیر دارد. براساس نتایج کسب‌شده پیشنهاد می‌شود:

۱) مدیران شرکتها و بنگاه‌های اقتصادی با افشای اطلاعات غیرمالی اعتبار شرکت را تقویت کنند زیرا براساس ادبیات نظری، افشای این اطلاعات موجب کاهش شرایط عدم اطمینان و عدم تقارن اطلاعاتی و متعاقبا باعث کاهش هزینه‌های تأمین مالی و هزینه سرمایه و افزایش ارزش شرکت شده و نهایتا شفافیت ناشی از آن می‌تواند به اعتماد-سازی سهامداران و سرمایه‌گذاران همچنین جذب سرمایه-گذاران کمک فراوانی نماید. مضافا افشای اطلاعات غیرمالی بعنوان یک ابزار مدیریتی موجب افزایش قدرت پاسخگویی مدیران در تهدیدات و خطرات بازار سرمایه بوده و موجب ارزش‌آفرینی برای شرکت می‌شود.

سرمایه شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. **مجله پژوهشهای حسابداری مالی**، شماره ۳.

*عزلی، فاطمه؛ نوری فرد، یداله؛ امام وردی، قدرت الله؛ دارابی، رویا؛ زهره حاجیها (۱۴۰۰) افشای داوطلبانه اطلاعات غیرمالی و آثار آنها، **نشریه دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت**، دوره ۱۰، شماره ۳۸، صص ۶۷-۸۶.

*عزلی، فاطمه؛ نوری فرد، یداله؛ امام وردی، قدرت الله؛ دارابی، رویا؛ زهره حاجیها (۱۴۰۰) نقش سازکارهای حمایتی بر افشای داوطلبانه اطلاعات غیرمالی، **نشریه دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت**، دوره ۱۰، شماره ۴۰، صص ۵۹-۷۰.

*عثمانی، محمدقسیم (۱۳۸۱) **شناسایی مدل هزینه ی سرمایه و عوامل مؤثر بر آن**، پایان نامه ی دکتری، دانشگاه علامه طباطبایی تهران.

*فخاری، حسین و فلاح محمدی، نرگس. (۱۳۸۸). بررسی تأثیر افشای اطلاعات بر نقدشوندگی سهام شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار، **تحقیقات حسابداری**، سال اول، سال چهارم، صص ۱۴۸-۱۶۳.

*کمالیان، امین رضا، عبادی، فرحدخت و بی بی آذر حیدری، (۱۳۹۴). تأثیر متغیرهای مالی و غیرمالی بر کیفیت افشا در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران: **مجله چشم انداز مدیریت مالی**، شماره ۱۰، صص ۴۷-۶۸.

*میرمحمدی، زهره، تالانه، عبدالرضا و عاطفه حسینی (۱۴۰۰)، گزارشگری سنجه های غیر مالی در ایران، **فصلنامه حسابداری مالی**، سال سیزدهم، شماره ۴۹، صص ۳۱-۵۶.

*مران جوری، مهدی؛ علیخانی، راضیه (۱۳۹۳) افشای مسئولیت های اجتماعی و راهبری شرکتی، **بررسی های حسابداری و حسابرسی**، دوره ۲۱، شماره ۳، صص ۳۲۹-۳۴۸.

*مهدوی، غلامحسین؛ دریایی، عباسعلی؛ علیخانی، راضیه؛ مران جوری، مهدی (۱۳۹۳) بررسی رابطه بین اندازه شرکت، نوع صنعت و سودآوری با افشای اطلاعات حسابداری زیست محیطی و اجتماعی، **پژوهش های تجربی حسابداری**، دوره ۴، شماره ۳، صص ۸۷-۱۰۳.

*نمازی، محمد و مقیمی، فاطمه (۱۳۹۷). تأثیر نوآوری و روش تعدیلی مسئولیت پذیری اجتماعی بر عملکرد مالی

گزارشگری یکپارچه مبتنی بر وب با رویکرد گزارشگری شهروند شرکتی با استفاده از تکنیک ترکیبی دلفی فازی و تحلیل سلسله مراتبی فازی، **فصلنامه علمی و پژوهشی دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت**، سال نهم، شماره ۳۶، ۲۲۹-۲۵۰.

*حسینی عمران، مصطفی، (۱۳۹۹) بررسی ارتباط بین افشای اطلاعات، رشد شرکت و هزینه سرمایه، **فصلنامه چشم انداز حسابداری و مدیریت**، دوره ۳، شماره ۶۲، تابستان (جلد دوم).

*حسینی، سید سعید؛ فخاری، حسین؛ ملکیان، اسفندیار، (۱۳۹۸)، **اثر تعدیل کنندگی حاکمیت شرکتی بر رابطه گزارشگری یکپارچه و عدم تقارن اطلاعاتی**، پایان نامه کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه مازندران، دانشکده علوم اقتصادی و اداری.

*حاجیان نژاد، امین پورحیدری، امید و بهار مقدم، مهدی (۱۳۹۴) تدوین چارچوبی برای گزارشگری غیر مالی شرکتهای بر مبنای چارچوب مفهومی حسابداری، **دانش حسابداری مالی**، ۵ (۲)، ۷-۳۱.

*خیام پور، اکبر؛ خردیار، سینا؛ رضایی؛ فرزین و محمدرضا وطن پرست. (۱۳۹۹) ارزیابی سودمندی در تصمیم افشا اطلاعات مولفه های ریسک. **فصلنامه مهندسی مالی و مدیریت اوراق بهادار**، شماره ۴۲، صص ۴۱۹-۴۴۵.

*رحیمی، اسحاق؛ نظام پور، عشرت (۱۳۹۵). بررسی ارتباط میان افشای حسابداری، همزمانی قیمت سهام و ریس سقوط سهام در شرکت های پذیرفته شده در بور اوراق بهادار، **تحقیقات جدید در علوم انسانی**، شماره ۱۴ دوره ۳، صص ۱۱۷-۱۴۱.

*زین افزا، مینا؛ ذالفقاری، مهدی و اکبریان، مریم (۱۳۹۶) نقش سرمایه گذاران نهادی در در رابطه بین مدیریت سود و بازده دارایی ها، **فصلنامه مطالعات مدیریت و حسابداری**، دوره ۳، شماره ۴، صص ۳۲۴-۳۳۴.

*ستایش، محمد حسین. مهتری، زینب (۱۳۹۷) چارچوبی برای کلیات مبانی نظری گزارشگری یکپارچه ایران، **پژوهش های حسابداری مالی**، سال دهم، شماره ۲۲، ۱۰۶-۸۵.

*بارث، محمد حسین. روستا، منوچهر و علیزاده، وحید (۱۳۹۳) بررسی تأثیر افشا بر نقدشوندگی سهام و هزینه

- Affect Investment Efficiency? Evidence From Privatization". Journal of Corporate Finance, In Press, Corrected Proof, Available online Cavicchio, C. (2005). Corporate responsibility reporting: More than Feel-Good PR? Philanthropy.*
- Christensen, D. M. (2015). Corporate accountability reporting and high profile misconduct. *The Accounting Review*, 91(2), 377-399.
- Diamond, D.W. and Verrecchia, R.E. (1991), Disclosure, liquidity, and the cost of capital, *The Journal of Finance*, (4): 1325-59.
- Datar, Vinay T., Naik, Narayan Y., and Radcliffe, Robert. (1998). "Liquidity and stocks return: An alternative test", *Journal of Financial Markets*, 1, pp. 203-220.
- Easley D., Hvidkjaer S. and O'Hara M. (2002), "Is Information Risk a Determinant of Asset Returns?", *Journal of Finance* 57, 2185-2221.
- Eccles, R., R.H. Herz, E.M. Keegan & D. Phillips. (2001). *The Value Reporting Revolution: Moving Beyond the Earnings Game*. New York: John Wiley and Sons.
- Eccles, R., I. Ioannou & G. Serafeim. (2012). *The Impact of a Corporate Culture of sustainability on Corporate Behavior and Performance*. Harvard Business School Working Edvinsson, L. IC21- 21- Reflections from
- Eccles, R. G., & Krzus, M. P. (2010). Integrated reporting for a sustainable strategy. *Financial Executive*, 26(2), 28-33.
- Farooq, O., & Ahmed, S. (2014). Stock price synchronicity and corporate governance mechanisms: Evidence from an emerging market. *International Journal of Accounting, Auditing and Performance Evaluation*, 10 (4): 395-409.
- Fang, J. (2012), "STOCK LIQUIDITY, PRICE INFORMATIVENESS, AND ACCRUALS BASED EARNINGS MANAGEMENT". A Dissertation Doctor of Philosophy in The Louisiana State University.
- Fang, V. W., Noe, T. H., & Tice, S. (2009). Stock Market Liquidity and Firm Value. *Journal of Financial Economics*, 150-169.
- Gietzmann, M. and Trombetta, M. (2003). Disclosure interactions: accounting policy choice and voluntary disclosure effects on the cost of raising outside capital. *Accounting & Business Research*, 33 (3), 187-205.
- Giannarakis, G. (2013). *The determinants influencing the extent of csr disclosure, شرکتها در صنایع مختلف، بررسی های حسابداری و حسابرسی، ۲۵ (۲) ۲*.
- Amihud, Y., Mendelson, H., (1986), "Asset Pricing and the Bid-Ask Spread", *Journal of Financial Economics* 17, 223-249.
- Adams, A., S. Fries & R. Simnett. (2011). *The journey towards integrative reporting. Accountant's Digest (May): Issue 558.*
- Amihud, Y., Mendelson, H., (1986), "Asset Pricing and the Bid-Ask Spread", *Journal of Financial Economics* 17, 223-249.
- Ahmad, A. (2013). *Investor protection, firm fundamentals information, and stock price synchronicity. Ph.D Dissertation, at Massey University, Albany.*
- Al-Shammari, B. & Al-Sultan, W. (2010). Corporate governance and voluntary disclosure in Kuwait. *International Journal of Disclosure and Governance*, 5, PP. 225-236.
- Botosan, C. A. (1997). Disclosure level on the cost of equity capital. *The Accounting Review*, 72, No. 3. PP. 323-349.
- Brown, S. and Hillegiest, S. A. (2007). How Disclosure Quality Affects the Level of Information Asymmetry. *Review of Accounting Studies*, Vol. 12, pp. 443-477.
- Bartov, E. and Bodnar, G. M., (1996). "Firm valuation, earnings expectations, and the exchange-rate exposure effect", *Journal of Finance*, Vol. 49, pp. 1755-85.
- Bollen, A. (2004). *The rise and rise of non-financial reporting: How to use research to measure your reputation*. MORI, London, Available at <http://www.ipsosmori.com/publications/ahb/rise-and-rise.pd>.
- Bini, L., Giunta, F., Nielsen, C., Schaper, S. and Simoni, L. (2021). *Business Model Reporting: Why the Perception of Preparers and Users Matters*, *Journal of Business Models*, 9(1), 1-7.
- Cohen, J., L. Holder-Webb, L. Nath & D. Wood. (2011). Retail investors' perceptions of the de-cision-usefulness of economic performance, governance and corporate social responsibility disclosures. *Behavioral Research in Accounting* 23 (1): 109-129.
- Campbell, J. L. (2007). *Why would corporations behave in socially responsible ways? An Institutional Theory of Corporate Social Responsibility*, *Academy of Management Review*, 32(3), 946-967.
- Chen, R., Ghoul, S.E., Ghoulb, O. & Wang, H, (2016). "Do State and Foreign Ownership

- Firm Valuation, Review of Quantitative Finance and Accounting, forthcoming.*
- Morck, R., Yeung, B., Yu, W., (2000). *The information content of stock markets: why do emerging markets have synchronous stock price movement?*. *Financ. Econ.* 58: 215–260.
- Narayanan, V.K., G.E. Pincus, K.M. Kelm & D.M. Lander. (2005). *The influence of voluntarily disclosed qualitative information*. *Strategic Management Journal* (21): 707-722.
- Neelam, Setia. Subhash, Abhayawansa. Maheshm Joshi Anh Vu, Huynh , (2015), *Integrated reporting in South Africa: some initial evidence*, *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, 6(3); 397 – 424 Permanent link to this document: <http://dx.doi.org/10.1108/SAMPJ-03-2014-0018>.
- Nasr, T, H. (2010). *Corporate Social Responsibility Disclosure: An Examination of Consequences*, *Doctoral Thesis, Durham University*.
- Obang, J. V., Rodriguez-Ariza, L., & Garcia-Sanchez, I M. (2020). *Integrated reporting and profit quality with the role of moderating agency costs*. *Corporate Social Responsibility and Environmental Vanagement*, 20(4), 219-233.
- O'Hanlon, J., and A. Steele. (2000); "Estimating the Equity Risk Premium Using Accounting Fundamentals", *Journal of Business Finance and Accounting*, Vol. 27 (9 & 10), pp. 1051-1083.
- Piotroski, J.D., Roulstone, B.T., (2004). *The influence of analysts, institutional investors, and insiders on the incorporation of market, industry, and firm-specific information into stock prices*. *Account. Rev.* 1119–1151.
- Petrova, E., Georgakopoulos, G., Sotiropoulos, I. & Vasileiou, K. Z. (2012). *Relationship between cost of equity capital and voluntary corporate disclosures*. *International Journal of Economics and Finance*, 4, PP. 83.
- Stein, Jeremy, (1988). *Takeover threats and managerial myopia*. *J. Polit. Econ.* 96 (1) , 61–80.
- Simmons, James Michael Jr. (2013). *Understands The Determinants Of Corporate Social Disclosure Strategies: An Examination Of Firms' Use Of Gri Guidelines Dissertations, Theses And Capstone Projects*.
- Velte, P., & Stawinoga, M. (2016). *Integrated reporting: the current state of empirical research, limitations and future research*. *International Journal of Law and Management*, vol. 56 (5), 393-416.
- Glosten, L. and P. Milgrom., (1985), "Bid-ask spread and transactions prices in a specialist market", *Journal of Financial Economics*, No. 14(1), PP. 70-100.
- Gordon Institute of Business Science, (GIBS). (2006). *Excellence in corporate financial reporting: The bottom line is telling it like it is*. *The Gibs Review* (4). Available www.gibsreview.co.za
- Grewal, J., C. Hauptmann, and G. Serafeim. (2017). *Stock price synchronicity and material sustainability information*. Available At URL: [Http://\(www.ssrn.com\)](http://www.ssrn.com).
- Hutton, A. (2004). *Beyond financial reporting an integrated approach to Integrated Reporting - Communicating Value in the 21st Century* Retrieved from *International Review*, 44(3), 239-260.
- Haniffa, R.M. and Cooke, T.E. (2005). *The impact of culture and corporate governance on corporate social reporting*, *Journal of Accounting and Public Policy*, 24 (5), 391-430.
- Johnston, J. A. (2009). *Accruals quality and price synchronicity*, university of Louisiana state & SSRN.
- Kuisma, M. (2019). *Personal communication*. March 19.
- Lev, B., & P. Zarowin. (1999). *The boundaries of financial reporting and how to extend them*. *Journal of Accounting Research* (37): 353-383.
- Kang, H., & S.J. Gray. (2011). *The Content of Voluntary Intangible Asset Disclosures: Evidence from Emerging Market Companies*, *Journal of International Accounting Research* 10(1): 109-125.
- Kyle, A. S. (1985). *Continuous Auctions and Insider Trading*. *Econometrica*, Vol. 53, No. 6, pp.1315- 1335.
- Kaplan, R., & P. Norton. (2001). *The Strategy Focused Organization: How Balance Scorecard Companies Thrive in the New Business Environments*, Boston: Harvard business school press.
- Khanna, N., & Sonti, R. (2004). *Value creating stock manipulation: feedback effect of stock prices on firm value*. *journal of financial markets*, 237-270.
- Lee,kin, Yeo, Gillian Hian-Heng, (2015), *The Association between Integrated Reporting and Firm Valuation, Review of Quantitative Finance and Accounting, forthcoming*.
- Lee,kin, Yeo, Gillian Hian-Heng, (2016), *The Association between Integrated Reporting and*

- H. (2009). *Opaque financial reports, R2, and crash risk*. *Journal of Financial Economics*, 94(1), 67-86.
- Wang, J. (2012). "Liquidity commonality among Asian equity markets". *Pacific-Basin Finance Journal* 21, 1209–1231.
- Verrecchia, R. E. (2001). *Essays on Disclosure*. *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 32, pp. 97-180.
- Yong, W and Chang, Y. (2011). *The effect of ownership structure on corporate social responsibility: empirical evidence from Korea*, *Journal of Business Ethics*, 104,283–297.
- Zhou, S., Simnett, R., & Green, W. (2017). *Does integrated reporting matter to the capital market?* *Abacus*, (53), 94-132.
- implications. *Journal of Management Control*, 28(2), 1-46.
- Venkatesh, P. C., and R. Chiang, (1986) "Information Asymmetry and the Dealers Bid-Ask Spread: A Case Study of Earnings and Dividend Announcements." *The Journal of Finance*, Vol. 41, No. 5, pp. 1089- 1102
- West-Jones, N. (2007). *How GE became a good corporate citizen and how you can too*. *Philanthropy*.
<http://www.onphilanthropy.com/site/News2?page=NewsArticle&id=7025>. Accessed 19 April 2007. ۵۸
- Wang, J., Yu, W. (2009). *The information content of stock prices, reporting incentives and accounting standards: International evidence*. *Journal of European Accounting Review*, 24(3), Hutton, A.P., Marcus, A.J., Tehranian,
-

Factor analysis to explain the effectiveness of disclosing non-financial information in accounting reports

Yaser radi¹

*Jamal Bahri Sales²

Saeid Jabbarzadeh Kangarluei³

Ali Ashtab⁴

Abstract

The aim of the current research is to explain the effectiveness of disclosing non-financial information in accounting reports based on factor analysis. For this purpose, all accounting reports of listed companies that have a non-financial (qualitative) aspect (including: attached notes, report of the board of directors to the assembly, internal control report, audit reports) to extract non-financial variables It was investigated and 50 non-financial variables were identified and sent to 380 people in the form of a checklist to obtain points from experts based on Morgan's table, refining the opinions of the research experts to 23 non-financial variables, finally, the mentioned non-financial variables were divided into four social and economic factors, environment and corporate governance were divided, also in order to measure the effectiveness of the mentioned factors, 5 criteria including: stock liquidity, information asymmetry, financial performance, price concurrency and cost of capital were used as dependent variables for the time period 2012 to 2021. The present research method is applied in terms of purpose and descriptive in terms of data collection method. In terms of the type of data, it is a qualitative and quantitative research, and in terms of the method of data analysis, it is a research with a mixed method, which will be used in a part of the research using a qualitative method and in another part, a quantitative method. And for data analysis, Stata software version 15 and tabular data model were used. The results of the research showed that, based on the factor analysis, all the mentioned factors have a positive and significant effect on the effectiveness of accounting reports.

Keywords: effectiveness, disclosure of non-financial information, factor analysis, financial reporting

classification (JEL): M49, M41, M40

¹Ph.D. Student in Department of Accounting, Urmia Branch, Islamic Azad University, Urmia, Iran.Radi.yaser@yahoo.com

²Associate Professor of Department of Accounting, Urmia Branch, Islamic Azad University, Urmia, Iran. Corresponding Author.j.bahri@iaurmia.ac.ir.

³Associate Professor of Department of Accounting, Urmia Branch, Islamic Azad University, Urmia, Iran.s.jabbarzadeh@iaurmia.ac.ir.

⁴ Assistant Professor of Department of Accounting, Urmia University, Urmia, Iran.a.ashtab@urmia.ac.ir.